

Aprobată
Prin Decizia Consiliului oraşului
Donduşeni nr. 32/9 din 09.12.2014

STRATEGIA

de dezvoltare socio-economică
a oraşului DONDUŞENI
pentru anii 2015-2020

1. SUMAR EXECUTIV	
2. INTRODUCERE	2
3. ANALIZA-DIAGNOSTIC	3
4. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI DONDUȘENI	31
4.1 CADRUL GENERAL AL STRATEGIEI.....	31
4.2 DEFINIREA VIZIUNII ȘI MISIUNII	31
4.3 PRINCIPII ȘI VALORI.....	32
5. DIRECȚIILE STRATEGICE DE DEZVOLTARE ALE ORAȘULUI DONDUȘENI	35
6. CADRUL STRATEGIC	35
7. CADRUL OPERAȚIONAL AL STRATEGIEI	38
7.1 PLAN DE ACTIUNI PENTRU PERIOADA 2015-2017	40
7.2 MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI	56
7.3 RISCURI ȘI IMPEDIMENTE DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI	57
7.4 FIȘELE DE PROIECT	58

2. INTRODUCERE

Prezentul document este o strategie de dezvoltare locală a orașului Dondușeni pentru anii 2015-2020 și a fost elaborată participativ, de către reprezentanții autorităților publice locale și a grupurilor de interese din localitate.

Strategia de dezvoltare socio-economică reprezintă un document de politică publică, care va ghida acțiunile Administrației Publice Locale, în următorii 6 ani, în vederea asigurării unui proces continuu și coerent de dezvoltare a localității.

Grupul de lucru asupra elaborării strategiei (în număr de 18 persoane) a fost constituit pe baza propunerilor exprimate de cetățeni, care au nominalizat lideri locali în care au investit încrederea pentru a-i reprezenta și a le exprima doleanțele, astfel încât să fie acoperite toate domeniile de dezvoltare ale localității. Componenta finală a grupului de lucru a fost aprobată prin Dispoziția primarului nr.13 din 23.05.2014, după cum urmează:

Nr. d/o	Numele, prenumele	Locul de muncă	Funcția
1.	Rotaru Semion	Primăria or. Dondușeni	Primar
2.	Rusu Vitalie	Primăria or. Dondușeni	Viceprimar
3.	Mustață Ludmila	Consiliul orășnesc	Secretar
4.	Boico Sofia	Primăria or. Dondușeni	Contabil șef
5.	Burcenco Violina	Primăria or. Dondușeni	Specialist în planificare
6.	Stănilă Viorica	Primăria or. Dondușeni	Specialist funciar
7.	Popov Boris	Primăria or. Dondușeni	Arhitect
8.	Orlov Vitalie	Primăria or. Dondușeni	Recrutare și încorporare
9.	Camaeva Natalia	Primăria or. Dondușeni	Perceptor fiscal
10.	Moldovan Valentina	Primăria or. Dondușeni	Achiziții publice
11.	Josan Mihail	ÎM „Apă - Canal”	Șef
12.	Corostovscaia Valentina	Grădinița de copii „Luceafărul”	Șef
13.	Chilari Larisa	Grădinița de copii „Solnișco”	Șef
14.	Leahu Loreta	Centrul de creație pentru copii	Director
15.	Heiu Tatiana	Direcția Generală de Învățământ	Pedagog
16.	Cojocari Victoria	Asociație Obștească	Membru
17.	Cernețcaia Lidia	Liceul „A. Pușkin”	Director
18.	Rechemciuc Maria	Consiliul raional	Economist

În procesul de lucru asupra strategiei au participat și alte persoane, în afara celor indicate în grupul de lucru, cum ar fi: tineri, reprezentanții asociațiilor obștești, antreprenori, simpli cetățeni ș.a.

3. ANALIZA-DIAGNOSTIC

3.1 Prezentarea generală a orașului

3.1.1 Caracteristicile fizico-geografice

Orașul Dondușeni este situat în nordul Republicii Moldova, la 197 km de la municipiul Chișinău. El este centrul administrativ, economic și cultural al raionului Dondușeni, care cuprinde 29 de localități rurale. Suprafața totală a orașului este de 255,4 ha. Orașul este traversat de 2 artere de transport ce au o importanță națională - autostrada Otaci-Drochia (prin centrul orașului) și calea ferată Ocnița - Chișinău (partea de vest a orașului).

3.1.2 Relieful

Extins pe platoul Moldovei, teritoriul orașului este fragmentat de văi și vâlcele (preponderent platou). Relieful orașului reprezintă o câmpie deluroasă, cu o înclinație generală de la Nord-Vest spre Sud-Est. Înălțimile relative ale reliefului sunt 0-9 m. Orașul Dondușeni este situat la o altitudine de 239 metri fata de nivelul mării.

3.1.3 Repere istorice

Istoria orașului Dondușeni este strâns legată de construcția căii ferate Bălți - Ocnița, care a început în primăvara anului 1888 și s-a finalizat în toamna anului 1893. Din toamna anului 1893 începe circulația trenurilor pe calea ferată nou construită și, ca urmare, această dată poate fi considerată începutul Dondușenilor, care inițial apăruse ca o stație pe traseul sus-numit.

Pe parcursul anilor 1902-1905 în preajma edificiului gării feroviare, înălțat în 1892, au loc lucrări de construcție a stației de pompare și a turnului de apă, a două depozite pentru cereale și a unei rampe pentru încărcături, a doi kilometri de șosea, precum și a trei case de locuit.

După anul 1905, pe ambele părți ale drumului de acces, astăzi - strada "Independenței", s-a început construcția primelor case particulare. Din 1910 la Dondușeni se organizează iarmaroace și de atunci localitatea este menționată ca **așezare-târg**. Către 1915 la Dondușeni sunt înființate primele mici întreprinderi meșteșugărești și comerciale: 6 cârciumi evreiești, negustori care aveau stabilite relații comerciale cu Podolia își desfășoară cu succes activitatea.

În anii 30 ai secolului XX localitatea continuă să se extindă de-a lungul căii ferate, având spre anul 1940 câteva străzi. Concomitent crește numărul de locuitori. Din datele statistice ale anului 1940 aflăm că la Dondușeni populația constituia circa 1314 persoane. Un primar, un șef de post și unul de gară, 4 jandarmi, un preot și 3 învățători reprezentau intelectualitatea locală.

În anul 1957 este dată în exploatare prima întreprindere industrială din oraș - fabrica de zahăr cu o capacitate de prelucrare a 2.100 tone de sfeclă pe zi (performanțe recunoscute la nivel de RSS). La **9 aprilie 1957** localitatea **obține statut de orașel. În anul 1963 Dondușeni devine centru raional** și începe intensiv să se dezvolte infrastructura urbană, se deschide o bază auto, o organizație de construcții, instituții preșcolare, magazine, o întreprindere de reparație a drumurilor, etc. În anii 70 se pune temelia combinatului de carne, care a dat faliment în 1999 din lipsa materiei prime. În anul 1993, la aniversarea a 100 ani de la întemeiere, orașul Dondușeni avea o populație de peste 11.000 de locuitori.

Referitor la denumirea orașului părerile sunt împărțite: cercetătorul A. Eremia a considerat că denumirea orașului Dondușeni ar descinde de la un nume de familie Dondoș/Dondăș. În schimb din povestirile băștinașilor în etate reies următoarele: pe aceste pământuri, fiica boierului Sturdza, vistiernicul lui Ștefan cel Mare, deținea o casă de vacanță. Ea era numită de localnici Duduița Ileana. În jurul casei de vacanță au apărut mai târziu și alte case ale țăranilor băștinași care prelucrau pământurile Duduii Ileana. Acei țărani mai erau numiți și „dudușeni”, de unde a provenit mai apoi și denumirea satului Dondușeni.

3.2 Capitalul natural

3.2.1 Fondul forestier, flora și fauna

Din totalul fondului silvic, 11.69 ha sunt acoperite cu păduri. Dintre acestea: 8.19 ha reprezintă fâșiile de protecție, iar 3.5 ha sunt ocupate de dendrarii și gradini publice. În ultimii 5 ani această suprafață a rămas neschimbată. Primăria orașului Dondușeni nu este în drept să folosească fondul forestier în calitate de capital, deoarece acesta aparține Î.S. Moldsilva. Referitor la fauna orașului, datele enciclopedice susțin că în pădurile din raion pot fi întâlnite: vulpi, lupi, căprioare, mistreți, fazani, rațe și găște sălbatice.

Probleme	Provocări strategice
Suprafețele fondului forestier au rămas neschimbate în ultimii 5 ani	Colaborarea cu MoldSilva în scopul utilizării fondului forestier și scopul extinderii fâșiilor forestiere

3.2.2 Apele de suprafață și apele subterane

Apele de suprafață. În orașul Dondușeni sunt 3 bazine acvatice: un bazin cu o suprafață de 2 ha, amplasat în oraș care este folosit în calitate de zonă de odihnă unde există un parc de distracții pentru copii, un complex sportiv cu terenuri amenajate pentru volei, baschet,

fotbal și un teren amenajat pentru odihnă cu plajă, căsuțe și locuri amenajate pentru frigărui. Al doilea bazin acvatic are o suprafață de 0,4 ha și este utilizat mai mult ca sursă de irigare. Al treilea bazin este unul biologic, a fost construit pe lângă fostul combinat de carne și are o suprafață de 8.68 ha. Acest bazin este folosit pentru revărsarea apelor reziduale după stația de epurare.

În apropierea orașului Dondușeni sunt două râuri: Răut care traversează satul Dondușeni la 3 km spre vest și Cubolta la distanța de cca 7 km spre est de la oraș, lățimea lor medie este de 6-7 m. Ambele râuri au un debit mic, cu toate acestea apele lor sunt utilizate în scopuri de irigare.

Apele subterane. Apele subterane ale orașului Dondușeni sunt exploatare prin 15 fântâni arteziene, și 1.130 fântâni de mină. Apele subterane în orașul Dondușeni se află la o adâncime de 160-180 m. În ultimii 10 ani nu s-au înregistrat tendințe de schimbare a adâncimii lor.

Apele subterane sunt o sursă importantă de apă potabilă pentru locuitori. Marea parte a populației se folosește de apa subterană cu scopuri alimentare și în scopuri agricole. Până la moment apele subterane acoperă necesitatea a 54% din populația orașului. Cealaltă parte a populației (46%) folosește apa din fântînile de mină. Capacitatea anuală a surselor de apă extrase prin fântînile arteziene este de aproximativ 110 mil m³/an. Gradul de utilizare al apelor subterane de către populație este în mediu de 91 %. Tendința consumului este în creștere, iar riscul că necesitatea de apă va depăși capacitatea reală a resurselor de apă este foarte înalt.

Tabel 1. Consumul de apă în ultimii 5 ani, mil. m³/an

N.	Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Volumul de apă consumat în scopuri menajere	87,5	92,8	80,8	86	94,1
2.	Volumul de apă consumat în scopuri industriale	6,0	19,9	11,0	9,7	14,2
3.	Volumul total de apă consumat anual	93,5	112,7	91,8	95,7	108,3
4.	Capacitatea anuală a surselor de apă	110	110	110	110	110
5.	Gradul de utilizare a resurselor de apă de către populație	85%	102%	83%	87%	98%

Rețelele interioare ale apeductului sunt într-o stare nesatisfăcătoare, având un grad de uzură de 70%. Acest fapt se datorează învechirii, dar și standardelor și condițiilor tehnice de tratare a apei. Deși toate fântînile arteziene au fost reparate capital în 2009, tehnologiile utilizate rămân a fi învechite.

Probleme	Provocări strategice
Scăderea rezervelor de apă disponibile datorită schimbărilor climaterice.	Exploatarea corectă și eficientă a apelor subterane.
Creșterea necesităților de apă potabilă și menajeră atât în rândul populației orașului conectată la apeduct, cât și în rândul populației care nu este încă conectată, dar folosește apa din fântânile de mină individuale.	Aprovizionarea cu apă potabilă a locuitorilor orașului. Monitorizarea continuă a calității apei.

3.2.3 Clima și aerul

Clima este de tip continental, cu veri călduroase și secetoase și cu ierni reci. Cantitatea medie anuală a precipitațiilor variază între 520-620 mm. Temperatura medie anuală constituie +8 grade pe scara Celsius. Raionul agro-climateric de nord se caracterizează prin condiții optime de

umiditate, cu cea mai scurtă perioadă de vegetație activă (175–182 zile). Pentru comparație: în Regiunea Sud acest indicator constituie 180–190 zile și cu cea mai scurtă perioadă a duratei fără înghețuri (178–188 zile). În regiune sînt condiții agro-climaterice favorabile pentru creșterea cerealelor, sfeclii de zahăr, florii soarelui, tutunului și pomilor fructiferi. O caracteristică a climei orașului Dondușeni, similar altor localități din RDN, este vulnerabilitatea sporită față de hazardurile climatice și sporirea variabilității climei. Schimbările bruște ale climei, produc fenomene nedorite: secete, ploi torențiale, vijelii, furtuni, ploi cu grindină și inundații.

În anii 2007, 2009 și 2013 orașul Dondușeni a fost cuprins de ploi cu grindină (23,06 mm - 28,06 mm). Totodată orașul Dondușeni a fost afectat de secete severe în anii 2011-2013. Secetele au fost atât în lunile de primăvară (aprilie, mai), cât și în lunile de vară (iulie, august). În anii 2007 și 2009, în lunile de primăvară, au fost înregistrate înghețuri la sol (-2⁰C – 2,5⁰C). Aceste schimbări climaterice afectează în mod direct economia regiunii, deoarece producătorii agricoli înregistrează pierderi considerabile.

Probleme	Provocări strategice
Lipsa deprinderilor populației de prevenire și de protecție împotriva riscurilor declanșați de factori climaterici (seceta, grindina, îngheț, etc.).	Promovarea de către APL a măsurilor de protecție și asigurare a terenurilor agricole în rândul agenților economici și a gospodăriilor individuale.

3.2.4 Solurile și subsolurile

Orașul Dondușeni dispune de un fond funciar de 801.04 ha. Dintre acestea 147.88 ha pot fi utilizate în scopuri agricole, însă conform datelor APL numai 40.5% sunt folosite. Celelalte 653.16 ha reprezintă terenurile neagricole, preponderent terenurile pentru construcții care sunt folosite în proporție de 100%.

Tipuri de soluri	Suprafața existentă, ha	Suprafața folosită, ha	Grad de utilizare,%
Terenuri care pot fi utilizate în scopuri agricole	147,88	59,88	40,5
Terenuri care nu pot fi utilizate in scopuri agricole	653,16	653,16	100
Total capital funciar	801,04	713,04	70,5

Vorbind despre tipurile de sol, în orașul Dondușeni predominante sunt solurile de cernoziom și soluri cenușii închise de pădure. În ultimii 5 ani nu au fost efectuate studii pedologice cu privire la calitatea solurilor, însă întreținerea și utilizarea solurilor reprezintă o provocare pentru APL care nu dispune de informații și resurse privind implementarea măsurilor de prevenire a erodării și eroziunii solurilor. Neprelucrarea a circa 88 ha de terenuri care pot fi utilizate în scopuri agricole duce la degradarea solurilor.

Probleme	Provocări strategice
Utilizarea ineficientă a solurilor în calitate de capital natural	Acordarea în folosință a terenurilor cu destinație agricolă agenților economici pentru a fi explorate eficient și conform destinației.
Lipsa de informare și interes a APL privind investigarea calității solului și punerea în exploatare a acestuia conform destinației.	Monitorizarea calității solului și întreprinderea măsurilor de prevenire a erodării și degradării solurilor.

3.3 Planificarea spațiilor localității

3.3.1 Dezvoltarea urbanistică

În perioada anilor 2009-2013 or. Dondușeni nu înregistrează nici o dezvoltare urbanistică. Intravilanul orașului a rămas neschimbat, reprezentând 801,04 ha. Suprafețele ocupate de diferite tipuri de construcții și elemente de infrastructură au rămas aceleași, iar terenurile ocupate de obiecte industriale s-au redus cu aproximativ 47 ha adică cu 35%. Dinamica construcției clădirilor noi s-a caracterizat prin stagnare, excepție făcând construcția clădirilor cu destinație comercială. În perioada examinată n-a fost construit nici un edificiu public nou. Construcția fondului locativ a fost foarte neînsemnată, nu a fost construit nici un bloc nou

de apartamente, au fost construite doar 17 case individuale de locuit cu forțele proprii ale proprietarilor. A fost reconstruită o singură clădire cu destinație industrială– **Punct Azuriu ICS atelier de confecționare a hainelor pentru copii**. Unicul tip de clădiri construcția cărora a înregistrat un progres au fost clădirile cu destinație comercială. Astfel au fost construite 17 clădiri în scopuri comerciale. În anul 2013 au primit autorizații de funcționare agenți economici pe următoarele domenii de activitate: magazine - 100; restaurante - 4; baruri - 20; cafenele - 6; stații de alimentare cu combustibil - 3; hoteluri - 2; servicii de reparații auto - 5; bănci comerciale - 6; frizerii - 10.

Tabelul 2. *Intravilanul și suprafețele diferitor tipuri de terenuri, ha.*

N d/o	Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
1	Intravilan total, inclusiv:	801,04	801,04	801,04	801,04	801,04
2	Terenuri ocupate cu clădiri publice și administrative, ha	117,44	117,44	117,44	117,44	117,44
3	Terenuri ocupate cu fondul locativ, ha	194,45	194,45	194,45	194,45	194,45
4	Spații verzi (parcuri și scuaruri), ha	24,31	24,31	24,31	24,31	24,31
5	Terenuri ocupate de rețeaua de străzi și drumuri, ha	86,45	86,45	86,45	86,45	86,45
6	Terenuri ocupate de obiecte industriale, ha	133,23	86,45	86,45	86,45	86,45
7	Fondul forestier, ha	11,69	11,69	11,69	11,69	11,69
8	Terenuri destinate fondului apelor, ha	11,08	11,08	11,08	11,08	11,08
9	Alte terenuri, ha	232,56	232,56	232,56	232,56	232,56

Referitor la investițiile capitale efectuate în ultimii 5 ani, menționăm că în orașul Dondușeni nu au fost renovate capital nici o clădire publică. În această perioadă, au fost amenajate terenurile ocupate de spațiile verzi. Volumul investițiilor în perioada 2009-2013 a fost de circa 110 milioane lei.

Primăria orașului Dondușeni nu dispune de nici un document de planificare urbană (PUG, Regulament de urbanism, PUZ și PUD). Astfel, dezvoltarea socio-economică a localității nu este corelată cu principiile, obiectivele, normele și instrumentele planificării de dezvoltare urbană.

Probleme	Provocări strategice
Lipsa documentelor de planificare urbană Stagnarea dezvoltării infrastructurii orașului	Elaborarea Planului urbanistic general

3.4 Mediul social-cultural

3.4.1 Demografia, procesul migraționist, incidența factorului sărăciei

Conform datelor Biroului Național de Statistică, la 01.01.2014 populația orașului Dondușeni constituia 10600 locuitori, ceea ce reprezintă 24% din populația totală a raionului Dondușeni și 0.7% din totalul populației pe țară. În Regiunea de Dezvoltare Nord, distribuția populației urbane se clasifică astfel: (I) pînă la 5 000 locuitori – 5 orașe; (Ghindești, Mărculești, Frunză, Costești, Biruința); (II) 5 000 – 15 000 locuitori – 9 orașe (Briceni, Lipcani, **Dondușeni**, Cupcini, Glodeni, Ocnița, Otaci, Rîșcani, Sîngerei); (III) 15 000 – 25 000 locuitori – 4 orașe (Drochia, Edineț, Fălești, Florești); (IV) 25 000 – 50 000 – un oraș Soroca și municipiul Bălți cu 149,2 de mii locuitori.

Populația orașului Dondușeni este cu 50 % mai mică comparativ cu populația orașelor vecine Drochia și Edineț¹. Populația orașului are următoarea structură etnică: 66% - moldoveni, 21% - ucraineni, 12% - ruși și 1% - alte etnii (găgăuzi, bulgari, evrei, polonezi, romi).

Conform datelor înregistrate la primăria orașului, cifre ce vin în contradicție cu datele BNS, populația prezentă în oraș este cu 1200 locuitori mai mică. Dacă luăm în considerare amploarea acestei emigrări nedeclarate, atunci ajungem în mod direct la concluzia că trendul real de diminuare a populației din or. Dondușeni este mult mai dramatic decît cel relevat de cifrele oficiale. Acest lucru ar trebui să reprezinte o adevărată provocare pentru reprezentanții APL, o provocare, care trebuie abordată astăzi pentru a preveni depopularea orașului.

Ponderea femeilor în totalul populației stabile este de 54%, iar ponderea bărbaților de 46%. Populația tânără (16-35 ani) constituie circa 2614 locuitori sau 25%². Referitor la numărul nou născuților se înregistrează o ușoară creștere, în anul 2013 înregistrându-se 104 de nou născuți. Rata natalității în anul 2013 a atins 9.8‰, acesta rămîne sub nivelul mediu pe republică, care este de - 10.6‰, dar mai înalt decît media pe orașe – 9.3‰.

Tabelul 3. *Principali indicatori demografici*

Indicatori demografici	2009	2010	2011	2012	2013
Populația stabilă la 01 ianuarie (conform datelor oficiale oferite de BNS), locuitori	10700	10700	10700	10700	10600
<i>Populația prezentă la 01 ianuarie, locuitori</i>	<i>9600</i>	<i>9500</i>	<i>9500</i>	<i>9500</i>	<i>9400</i>
Numărul nou-născuților, persoane	95	96	97	99	104
Numărul decedaților, persoane	109	126	155	126	95
Sporul natural al populației, persoane	-14	-30	- 58	- 27	+ 9
Numărul emigranților din localitate	22	15	65	17	43
Numărul imigranților în localitate	5	3	8	9	13

¹<http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=4347>

² Indicatorii social economici ai orașului Dondușeni, 2013

Sporul migrator al populației, persoane	-17	-12	-57	-8	-30
Sporul total (Sporul natural + Sporul migrator al populației)	-31	-42	-115	-35	-21
Populația stabilă calculată cu luarea în calcul a Sporului natural și Sporului migrator al populației³	10700	10669	10627	10512	10477
Rata diminuării populației	- 0,29%	- 0,39%	- 1,08%	- 0,33%	- 0,20%
Rata natalității, %	8.8	8.9	9.1	9.3	9.8
Vârsta medie a populației, ani	40,7	40,9	41,2	41,6	41,9
Coeficientul de îmbătrânire a populației, %	18,4	19,2	20,0	20,5	21,3
Sarcina demografică, %	66,0	64,8	64,3	63,1	62,8

Numărul deceselor este în scădere începând cu anul 2011. Dacă analizăm sporul migrator, atunci și acesta are o valoare negativă: mai mulți oameni pleacă din orașul Dondușeni, decât vin în acest oraș. După cum se vede din calculele efectuate, trendul real al populației or. Dondușeni din ultimii cinci ani ne arată o diminuare continuă și stabilă a numărului de locuitori cu o rată medie de aproximativ - 0,46% pe an. O asemenea tendință negativă este semnificativă și alarmantă, deoarece duce la diminuarea ofertei forței de muncă în localitate cu potențială scumpire treptată a acestuia și diminuarea cererii la produsele și serviciile agenților economici locali - ambele avînd un impact negativ puternic asupra economiei orașului

Este necesar de menționat că diminuarea numărului populației și îmbătrânirea acesteia se datorează sporului natural negativ din ultimii ani, cam în aceeași măsură ca și sporului migratoriu negativ. Acest lucru ne vorbește că nu trebuie neglijat nici unul, nici altul. În ultimii cinci ani, se înregistrează o ușoară creștere a vârstei medii a populației orașului Dondușeni de la 40.7 la 41.9 ani, corelat cu creșterea coeficientului de îmbătrânire a populației, de la 18.4% în anul 2009 - la 21.3% în anul 2013. În orașul Dondușeni circa 40% din totalul populației constituie populația aptă de muncă. Astfel, în anul 2013, la 100 persoane apte de muncă, sarcina demografică constituia 62.8 persoane în vârstă inaptă de muncă. Tendințele demografice ne arată situația va fi mai alarmantă în următorii 5-10 ani, în cazul în care orașul Dondușeni nu va deveni atractiv pentru populația tânără.

Vorbind despre venitul populației, atunci menționăm că salariul mediu lunar în orașul Dondușeni este de 3290 lei, comparativ cu salariul mediu lunar pe țară – 3850 lei. Minimul de existență pentru populația aptă de muncă în anul 2013 a constituit 1728 lei. Pensia

³ Sursa: www.statistica.md/Populația și procesele demografice. Calculat utilizînd ecuația bilanțieră de calcul a numărului populației $P_1 + (N - D) + (I - E) = P_2$, care este prezentată în Metadatele Biroului Național de Statistică.

medie lunară al unui pensionar din Dondușeni constituie circa 951 lei, pe când minimul de existență pentru un pensionar în anul 2013 a fost de 1368 lei.

Probleme	Provocări strategice
Diminuarea numărului populației orașului datorată migrației și natalității scăzute.	Sporirea atractivității orașului pentru populația tânără.

3.4.2 Ocuparea populației în câmpul muncii din localitate

Din totalul populației apte de muncă circa 55% reprezintă populația ocupată. Populația ocupată în câmpul muncii activează preponderent în instituțiile bugetare (învățământ, cultură, sănătate, asistență socială), în sfera serviciilor (Rețelele Nord Vest Electrice, Telecomunicații, Instituții bancare), în domeniul comerțului, în industrie și în sfera agricolă. În ultimii 5 ani, locuri noi de muncă au fost deschise numai în sectorul privat deoarece în orașul Dondușeni s-a deschis un atelier de croitorie și mai multe unități comerciale.

Tabelul 5. *Ocuparea forței de muncă*

N d/ o	Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Numărul de șomeri care s-au înregistrat la Agenția Ocupării Forței de Muncă	1792	1887	1800	1094	1030
2.	Numărul de locuri vacante înregistrate la AOFM	412	496	418	481	504
3.	Numărul total al salariaților din localitate	4082	4010	4262	4011	4242

Analizând datele Agenției Ocupării Forței de Muncă, constatăm o scădere a numărului de șomeri înregistrați în ultimii 5 ani. În anul 2012 numărul de șomeri a scăzut cu aproape 700, Este de notat că, deși numărul șomerilor înregistrați oficial este în descreștere, numărul locurilor vacante este în creștere. În același timp, numărul salariaților a crescut. Acest fapt, denotă o creștere a economiei orașului.

Comparativ cu dinamica șomerilor înregistrați, numărul de locuri vacante înregistrate la AOFM este de 3 ori mai mic decât cererea. În afară de aceasta, există o categorie populație care nu are un loc de muncă, dar nu sunt înregistrați la Agenție. Această categorie fie lucrează ocazional la munci sezoniere, fie pleacă la muncă peste hotare pe perioade determinate de timp.

Probleme	Provocări strategice
Lipsa locurilor de muncă atractive și bine plătite.	Crearea locurilor de muncă pentru populației.

Lipsa datelor statistice cu privire la șomerii neînregistrați la ANOFM sau a persoanelor care muncesc ilegal/ocazional.	Elaborarea bazelor de date locale de evidență a populației care este ocupata: legal, ilegal, ocazional, etc.
---	--

3.4.3 Viața asociativă

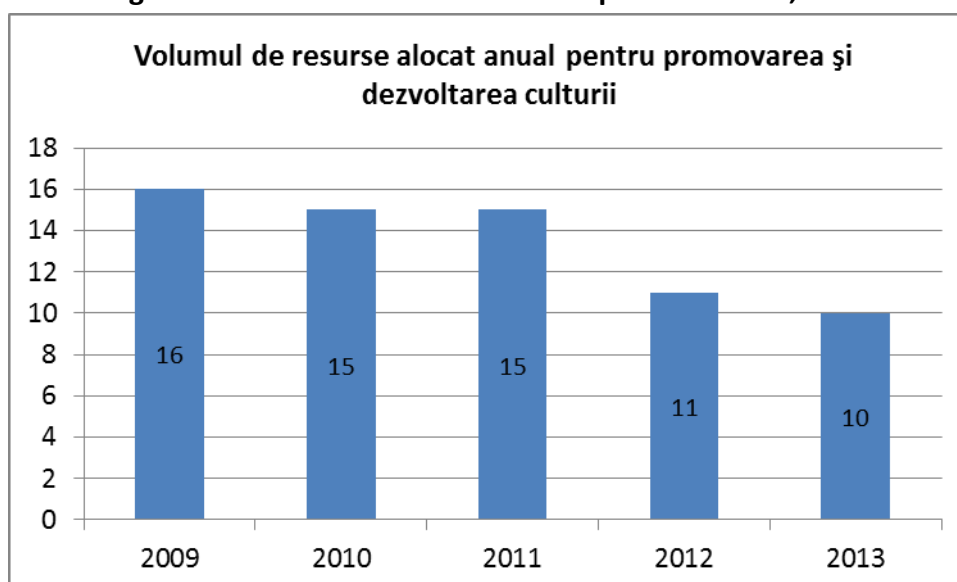
Sectorul neguvernamental în orașul Dondușeni este slab dezvoltat. Organizații ale societății civile sunt înregistrate în instituțiile de învățământ și au o arie îngustă de activitate, în special sunt orientate în colectarea de fonduri de la părinți și pedagogi și utilizarea acestora în scopul îmbunătățirii condițiilor în instituțiile de învățământ. În afară de Asociațiile părinților și pedagogilor, în oraș nu activează alte asociații obștești.

Probleme	Provocări strategice
Sectorul neguvernamental nedevelopat în orașul Dondușeni. Populația tânără pasivă și neinformată despre avantajele asocierii și rolul societății civile în dezvoltarea orașului.	Promovarea activismului civic în special rândul tineretului. Susținerea dezvoltării sectorului neguvernamental la nivel de oraș.

3.4.4 Cultura

În orașul Dondușeni în ultimii 5 ani nu au fost înregistrate schimbări esențiale în viața culturală a comunității. Instituțiile culturale ale orașului sunt reprezentate prin: 2 case de cultură, unde se organizează diverse evenimente. Periodicitatea acestora a crescut de la 6 în anul 2009 la 8 anual în anul 2013. Frecvența destul de redusă a concertelor culturale se explică prin faptul că acestea sunt organizate numai cu ocazia unor sărbători naționale sau locale, în restul timpului fie că nu există oferte, fie că populația nu manifestă interes și nu solicită autorităților organizarea concertelor. În afară de casele de cultură, în orașul Dondușeni activează 2 biblioteci publice cu un fond de carte de circa 67146 exemplare. Fondul de carte în biblioteci nu a fost îmbunătățit în ultimii 5 ani, a rămas neschimbat din lipsa de resurse financiare alocate din bugetul local pentru acest domeniu. Menționăm că viața culturală a orașului Dondușeni este reprezentată și de școala muzicală în care își fac studiile 113 elevi. Pe lângă școala muzicală mai activează 3 cercuri de dans, 1 cerc de pictură și 1 cerc literar. În ultimii 5 ani numai cercurile de dans au crescut de la 1 în anul 2009, la 3 - în anul 2013. Atât elevii școlii muzicale, cât și copiii tinerii care frecventează cercurile de creație participă la diferite evenimente culturale organizate la nivel de oraș cu prilejul diferitor sărbători. Frecvența acestor evenimente culturale a înregistrat o ușoară creștere: de la 6 în anul 2009, la 10 în anul 2013. Cu toate că numărul evenimentelor și concertelor culturale a crescut ușor în ultimii 5 ani, volumul investițiilor alocate anual pentru promovarea și dezvoltarea culturii la nivel de oraș a scăzut după cum este prezentat în diagrama de mai jos:

Diagrama1. Volumul de resurse alocat pentru cultură, mil. lei

Analizând diagrama, observăm că tot mai puțini bani sunt investiți în viața culturală a orașului Dondușeni. Această scădere se explică prin faptul că bugetul primăriei este mic în comparație cu nevoile de dezvoltare ale orașului. În consecință, dezvoltarea culturală a orașului nu se regăsește printre prioritățile de bază ale autorităților publice locale, de aceea acest sector este neglijat, iar volumul resurselor financiare alocate sectorului dat este în scădere.

Probleme	Provocări strategice
Viața culturală nu reprezintă o prioritate stringentă a autorităților publice locale.	Diversificarea și dezvoltarea activităților culturale la nivel de oraș.
Volumul investițiilor în domeniul culturii sunt insuficiente pentru dezvoltarea culturală a orașului.	Atragerea investițiilor în domeniul culturii.

3.4.5 Sportul

Sportul în orașul Dondușeni este reprezentat prin funcționarea unei Școli sportive unde activează 6 secții sportive : (fotbal, volei, baschet, lupte libere, box și tenis de masă). În cadrul acestor secții sportive sunt antrenați circa 400 sportivi. Primăria alocă din bugetul orașului circa 2,5 mii lei pentru activitățile sportive. Aceste resurse sunt insuficiente, iar sălile de antrenament nu au fost reparate de ani de zile, nu există echipament sportiv modern, ceea ce face ca sportul să nu fie practicat de către populația orașului.

Probleme	Provocări strategice
Infrastructura sportivă slab dezvoltată	Amenajarea sălilor de sport și a terenurilor sportive. Dotarea sălilor de sport cu echipament sportiv modern.

3.4.6 Mass media

Primăria nu dispune de ziar sau post Tv local. Deși a fost inițiat postul TV prin cablu TVD Dondușeni în anul 2007, acesta a falimentat și și-a încheiat activitatea în 2012.

Totuși, populația orașului este informată despre activitatea primăriei prin intermediul ziarului raional „Pasul Nou”, care este publicat în 1200 exemplare săptămânal. Primăria dispune de pagină web www.doduseni.org, cu interfața disponibilă în 3 limbi: de stat, rusă și engleză.

3.5 Serviciile sociale

3.5.1 Educația

În orașul Dondușeni activează 2 instituții preșcolare cu o capacitate de 460 de locuri. Ambele instituții nu au acoperite toate locurile disponibile cu copii, fiind utilizată numai 74% din capacitatea totală a instituțiilor preșcolare. În aceste două instituții preșcolare activează circa 31 de cadre didactice, ceea ce acoperă 100% de necesarul de cadre. La un cadru didactic îi revine circa 11 copii, situație normală pe țară.

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Instituții preșcolare	2	2	2	2	2
Capacitate, copii	460	460	460	460	460
Număr de copii înscriși, copii	333	346	349	338	342
Grad de utilizare a capacităților, %	72%	75%	76%	73%	74%
Cadre didactice	31	31	31	31	31
Copii la un cadru didactic	10,7	11,1	11,2	10,9	11,0
Neajunsul de cadre didactice	0	0	0	0	0
Gradul de acoperire a necesarului cu cadre	100%	100%	100%	100%	100%

Cît privește infrastructura instituțiilor preșcolare, acestea necesită reparații și dotări cu mobilier și echipament corespunzător. În ultimii 5 ani, reparații capitale ale instituțiilor preșcolare nu au fost efectuate. Costul anual pentru educarea unui copil în grădiniță este de

circa 10 mii lei. Aceste resurse sunt alocate din bugetul local și includ cheltuieli de întreținere, reparații cosmetice, salarizare, alimentare și rechizite.

În orașul Dondușeni educația preuniversitară este realizată de 3 instituții de învățământ în care studiau în anul 2013 909 elevi. Numărul elevilor este ușor în scădere în ultimii cinci ani. Această scădere se datorează în general scăderii numărului total al populației orașului din cauza migrației și natalității scăzute. Toate instituțiile preuniversitare nu sunt folosite la capacitate maximă, iar numărul de cadre didactice care activează scade proporțional cu numărul de elevi. Astfel, la un cadru didactic în revine în mediu câte 9.3 elevi – situație satisfăcătoare la nivel de țară.

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Instituții școlare	3	3	3	3	3
Capacitate, copii	2200	2200	2200	2200	2200
Număr de copii înscriși, copii	962	955	949	947	909
Grad de utilizare a capacităților, %	43%	43%	43%	43%	41%
Cadre didactice	103	103	102	101	99
Elevi la un cadru didactic	9,3	9,3	9,3	9,4	9,2
Neajunsul de cadre didactice	0	0	0	0	0
Gradul de acoperire a necesarului în cadre	100%	100%	100%	100%	100%

Cu privire la calitatea educației și problemele din acest domeniu menționăm că infrastructura și condițiile de activitate ale profesorilor și elevilor sunt nesatisfăcătoare. În plus, sunt necesare cursuri de perfecționare a cadrelor didactice conform noilor cerințe educaționale și promovarea studiilor calitative.

Probleme	Provocări strategice
Infrastructura instituțiilor educaționale nesatisfăcătoare.	Reparația instituțiilor educaționale. Modernizarea sistemelor de încălzire.
Gradul de dotare al instituțiilor nu corespunde cerințelor și standardelor de calitate ale educației.	Dotarea instituțiilor educaționale cu mobilier și echipament necesar. Promovarea utilizării noilor tehnologii informaționale în instituțiile educaționale.

3.5.2 Ocrotirea sănătății

În domeniul ocrotirii sănătății în orașul Dondușeni funcționează: un spital de nivel raional, cu 141 de paturi, capacitatea cărora este utilizată în proporție de aproximativ 95%. Numărul de paturi în spital s-a majorat începând cu anul 2011 cu 6 comparativ cu anul 2009. În afară de spital mai activează 27 de instituții medicale de tip ambulatoriu, cu una mai puțin decât în anul 2009. În instituțiile medicale din orașul Dondușeni activează circa 250 personal medical. La 10000 de locuitori revin circa 59 de cadre medicale. În acest domeniu există insuficiență de cadre ceea ce ar presupune încă 10 locuri vacante. Din păcate absolenții instituțiilor cu profil medical nu acceptă o slujbă în orașul Dondușeni.

Morbiditatea populației de diferite boli

<i>Denumirea indicatorilor</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>Media pe republică 2013</i>
Boli cardiovasculare	1853	2073	1971	2102	2186	-
Cancer				1593	1663	1299
Boli ale aparatului respirator	826	960	1206	1054	930	-
Boli ale aparatului digestiv, inclusiv	953	1024	987	1032	877	-
Hepatice	153	159	166	1719	1679	2434
Traume, otrăviri și alte consecințe ale cauzelor externe	80	130	161	164	140	154
Dependența de droguri	-	-	-	49	54	69
Alcoolism	-	-	-	1652	1699	1379
Tuberculoza	-	-	129	106	76	103

Cu privire la morbiditatea populației orașului Dondușeni, menționăm că este în creștere numărul persoanelor infectate de boli cardiovasculare, hepatice, cancer, tuberculoza, alcoolismul și dependența de droguri. În toate aceste cazuri sunt necesare măsuri de prevenire și profilaxie a bolilor pentru a nu fi răspândite și altor categorii de populație.

Probleme	Provocări strategice
<p>Insuficiența cadrelor medicale.</p> <p>Creșterea riscului bolilor socio-mediceale (tuberculoza, hepatitele virale, alcoolismul, dependența de droguri) .</p>	<p>Crearea condițiilor de activitate și motivarea specialiștilor tineri din sfera medicală pentru a accepta un loc de muncă în orașul Dondușeni.</p> <p>Informarea populației despre riscurile bolilor infecțioase și promovarea metodelor de prevenire a acestora.</p>

3.5.3 Asigurarea cu locuințe și facilități de confort

În perioada anilor 2009-2013 nu este înregistrată nici o dinamică a asigurării cu locuințe și facilități de confort ale populației orașului Dondușeni. Mărimea fondului locativ al orașului a rămas neschimbată, fiind de 97.9 mii m². Intrări în fondul de locuințe în această perioadă au fost de 4.8 mii m² constant, iar alt necesar de fond locativ nu a fost înregistrat. Conform datelor statistice ale BNS asigurarea populației orașului Dondușeni cu locuințe este de 18.5 m² pentru un locuitor, iar fondul locativ dotat cu facilități de confort constituie 95.5 mii m², iar ponderea suprafețelor locuibile dotate cu facilități de confort este de 97.5%.

3.6 Dezvoltarea economică

Or. Dondușeni la moment înregistrează circa 161 agenți economici, dintre care: magazine - 100; restaurante - 4; baruri - 20; cafenele - 6; stații de alimentare cu combustibil - 3; hoteluri - 2; servicii de reparații auto - 5; bănci comerciale - 6; frizerii - 10; mori - 2; oloinițe - 2; brutării - 1.

În plus, circa 300 persoane activează în baza patentei de întreprinzător.

3.7. Infrastructura

3.7.1 Rețeaua de transport

Lungimea drumurilor din localitate este de 34,5 km, dintre care 32 km sunt de importanță locală și 2.5 km de importanță națională.

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Lungimea totală a drumurilor din localitate, km, inclusiv:	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5
• drumuri de importanță națională, km	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
• drumuri de importanță locală, km	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0

Cheltuielile anuale totale efectuate pentru întreținerea și reparația drumurilor, mil. lei	0,112	2,74	0,371	0,665	1,501
Volumul estimativ al resurselor bănești necesare pentru reparația curentă a drumurilor în fiecare an, mil. lei	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Cheltuielile anuale efectuate pentru reparația curentă a drumurilor, mil. lei	0,112	2,74	0,371	0,665	0,780
Gradul de îndeplinire cu resurse bănești necesare pentru reparația curentă a drumurilor în fiecare an, %	7	3	6	6	7
Volumul estimativ al resurselor bănești necesare pentru reparația capitală a celor mai deteriorate porțiuni de drumuri, mil. lei	2,5	1,4	1,7	2,3	2,1
Cheltuielile anuale efectuate pentru reparația capitală a drumurilor, ml. Lei	-	2,72	-	-	0,721
Gradul de îndeplinire cu resursele bănești necesare pentru reparația capitală a drumurilor în fiecare an, %	1,3	2,0	1,1	3,1	2,2
Lungimea necesarului de drumuri noi, km	25	25	25	25	25
Volumul estimativ de resurse financiare necesare pentru construirea drumurilor noi, mil. lei	45,0	45,0	45,0	45,0	45,0

Starea drumurilor în orașul Dondușeni reprezintă una din problemele majore ale localității. Starea drumurilor este rea, unele porțiuni de drumuri pe timp de ploaie și ninsoare devin impracticabile. Paralel cu starea drumurilor locuitorii orașului Dondușeni sunt nemulțumiți de iluminatul străzilor, care în unele sectoare lipsește, de starea proastă a trotuarelor, lipsa semafoarelor și a indicatoarelor ce marchează trecerile pentru pietoni. Bugetul primăriei Dondușeni nu poate acoperi decât 6-7% din volumul necesar de investiții pentru reparația curentă a drumurilor. Cheltuielile anuale efectuate pentru reparația curentă a drumurilor în ultimii 5 ani nu depășește un milion lei, cu excepția anului 2010, când au fost alocate 2,7 mil. pentru reparația curentă a drumurilor, în condițiile în care primăria orașului Dondușeni ar avea nevoie de cel puțin 3 mil. lei în fiecare an pentru reparațiile curente ale drumurilor. Cu privire la reparația capitală a drumurilor, situația este și mai dramatică, deoarece în ultimii 5

ani primăria orașului Dondușeni a avut resurse la aceasta categorie de cheltuieli numai în anul 2010, circa 2,71 mil lei și în anul 2013, circa 721 mii lei, pe când volumul estimativ de resurse financiare pentru reparația drumurilor este de circa 2 mil lei anual. În afară de aceasta orașul Dondușeni ar mai avea nevoie de circa 25 km de drum nou, ceea ce ar presupune resurse adiționale în volum de circa 45 mil lei, bani de care bugetul orașului nu dispune. În aceste condiții, problema reparației curente și capitale a drumurilor rămâne a fi una prioritară în solicitarea suportului de la autoritățile publice centrale și eventual de la donatori. Infrastructura slab dezvoltată a drumurilor de importanță locală generează alte probleme ce țin de rețeaua de transport locală. Există câteva companii de taxi care prestează servicii de transport, însă acest tip de transport rămâne a fi inaccesibil pentru categoriile de populație care au venituri mici. În ultimii 5 ani, la solicitarea cetățenilor, în special a persoanelor în etate primăria orașului Dondușeni a încercat să colaboreze cu sectorul privat în privința deschiderii unei rute locale de microbuz. După scurt timp această ruta și-a încheiat activitatea din lipsa profitului. La finele anului 2014 ruta și-a reluat activitatea.

Probleme	Provocări strategice
Infrastructura drumurilor locale slab dezvoltată.	Reparația curentă și capitală a drumurilor. Construcția a 25 km de drum nou.
Lipsa resurselor financiare pentru construcția drumurilor noi.	
Instabilitatea prestării serviciilor de transport public prin oraș.	Asigurarea durabilității prestării serviciilor de transport public.
Lipsa pistelor pentru pietoni și bicicliști.	Amenajarea pistelor pentru pietoni și bicicliști.

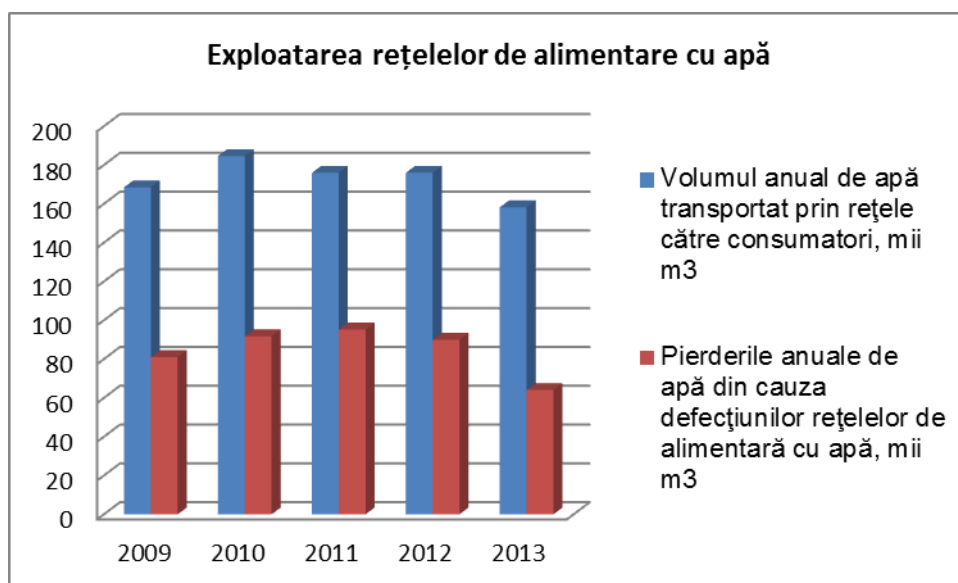
3.7.2 Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare⁴

Lungimea rețelelor de aprovizionare cu apă în orașul Dondușeni este de 40,5 km și nu s-a extins în ultimii cinci ani. Rețelele de apeduct asigură cu apă 2283 gospodării, 24 de ore, ceea ce reprezintă circa 78% din gospodării. În perioada 2009-2013, 358 de obiecte au fost conectate la rețeaua de apeduct, din acestea 18 fiind obiecte noi. În anul 2013, circa 970 de gospodării ceea ce reprezintă o pondere de 22% din gospodării încă nu erau conectate la rețeaua de apeduct comparativ cu anul 2009 când numărul de gospodării era de circa 1010 sau 24%.

⁴ Pentru o analiză detaliată a sectorului, consultați „Analiza diagnostic: Întreprinderea Municipală „Apă-Canal” Dondușeni”, septembrie 2014, ProConsulting.

Extinderea rețelelor de alimentare cu apă					
Lungimea totală a rețelei de alimentare cu apă, km	40,5	40,5	40,5	40,5	40,5
Numărul de obiecte noi conectate la rețeaua de alimentare cu apă în decursul anului	3	3	2	5	5
Numărul total de obiecte conectate la rețeaua de alimentare cu apă	65	68	70	75	80
Numărul de gospodării care nu sunt conectate la rețeaua de alimentare cu apă	1010	995	990	985	970
Ponderele gospodăriilor care nu sunt conectate la rețeaua de alimentare cu apă în numărul total al acestora, %	24	24	23	23	22

Volumul mediu anual de apă transportat prin rețele către consumatori este de ap. 172.6 mii m³. Ponderea pierderilor anuale de apă în volumul de apă transportat este în mediu de 47%, echivalentul bănesc al acestor pierderi fiind de circa 1.036 mil lei anual. Aceste pierderi sunt cauzate în principal de defecțiunile rețelelor de apă, deoarece acestea sunt învechite, având un grad de uzură de 70%. Din această cauză cheltuielile anuale de întreținere și reparație curentă a rețelelor de alimentare cu apă sunt în mediu de circa 1.165 mil lei anual.

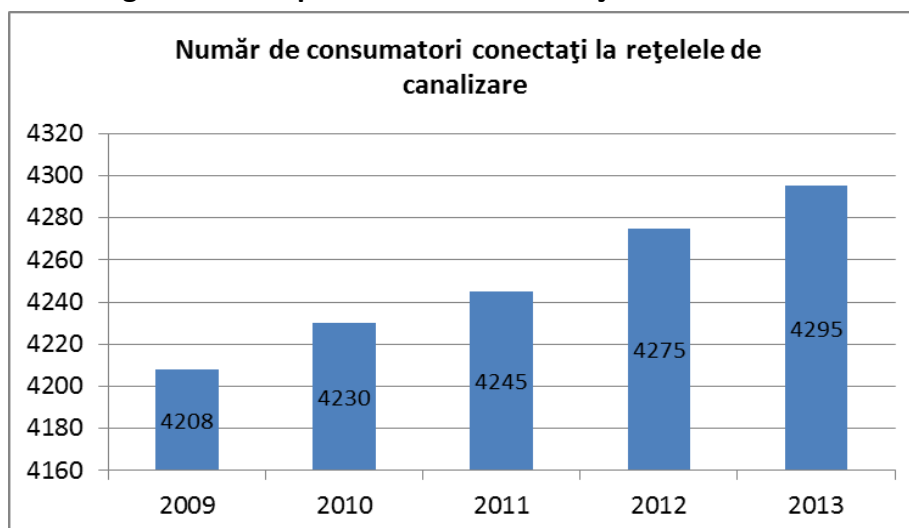

În perioada 2009-2013, lungimea rețelelor existente care au fost înlocuite cu rețele noi constituie circa 1920 m, din acestea 1500 m au fost înlocuite în anul 2009, în ceilalți 4 ani au

fost înlocuite circa 105 m de rețele noi anual. Cheltuielile totale pentru înlocuirea rețelilor existente sunt estimate la 1100 mil lei.

Orașul dispune de rețea centralizată de canalizare. Lungimea totală a rețelilor de canalizare este de 15,5 km (celelalte gospodării conectate la apeduct și-au construit canalizare individuală) și nu s-a extins în ultimii cinci ani. În proporție de 100% serviciile sunt prestate în bază de contract. Ponderea locuințelor conectate la rețeaua centrală de canalizare este de 76%.

Diagrama 1. Gospodării conectate la rețelele de canalizare

Conform datelor IM „APĂ-CANAL” Dondușeni, în perioada 2009-2013, 373 de obiecte au fost conectate la rețeaua de canalizare, din acestea 18 fiind obiecte noi. Circa 24% din gospodăriile din orașul Dondușeni încă nu sunt conectate la rețeaua de canalizare. Cu privire la întreținerea rețelilor de canalizare, menționăm că acestea au un grad de uzură de circa 60%. În ultimii cinci ani 80 m de porțiuni de rețea deteriorată a fost înlocuită cu rețea nouă. Cheltuielile anuale pentru întreținerea și reparația rețelilor de canalizare sunt în mediu de 600 mii lei. Investițiile capitale în domeniul rețelei centralizate de canalizare în perioada 2009– 2013 nu au fost realizate.

Atât rețelele de apă cât și cele de canalizare au un grad înalt de uzură, ceea ce cauzează pierderi enorme ale volumelor de apă și cheltuieli mari pentru întreținere și reparație. Calitatea serviciilor de apă și canalizare nu corespunde așteptărilor consumatorilor, ceea ce determină un grad scăzut de satisfacție. Cu toate acestea, în ultimii cinci ani numărul de consumatori este în creștere. Tarifele plătite de către populație pentru serviciile de aprovizionare cu apă din localitate este de 14 lei/m³, iar pentru agenții economici este de 39.60 lei/ m³. Ultima majorare a tarifelor a fost în anul 2012, când s-a majorat cu 4 lei pentru consumatorii casnici și cu 3.6 lei pentru agenții economici.

Probleme	Provocări strategice
Rețelele de apă și canalizare învechite cu un grad înalt de uzură.	Renovarea și extinderea rețelelor de apă și canalizare.
Lipsa rețelelor de apă și canalizare în circa 22% de gospodării din oraș.	Asigurarea calității serviciilor de apă și canalizare prestate locuitorilor orașului.

3.7.3 Rețele energetice, eficiența consumului de energie, utilizarea energiei regenerabile⁵

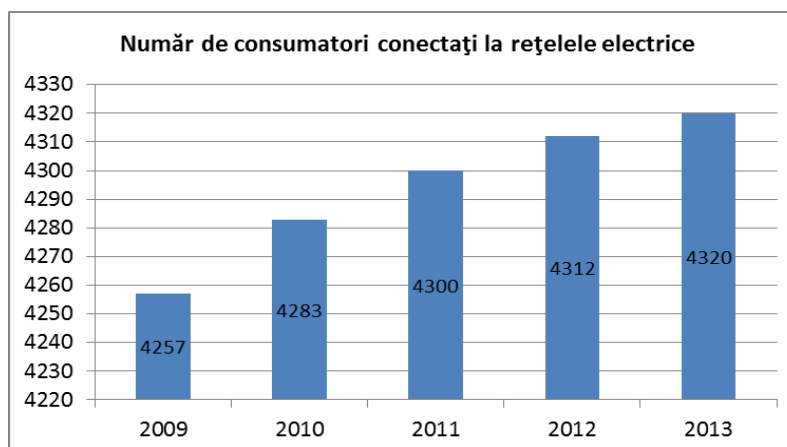
Vectorul energetic pentru alimentarea cu căldură a clădirilor din oraș este gazul natural, livrat prin intermediul întreprinderii SRL "Edineț-Gaz" din sistemul SA "Moldovagaz". Alimentarea cu energie termică se realizează prin intermediul centralelor termice individuale la nivel de clădire sau apartament și cu sobe pe lemn sau cărbune.

În trecut, orașul Dondușeni a avut un sistem de alimentare centralizată cu energie termică, construit în perioada sovietică, care asigura cu energie termică majoritatea instituțiilor publice, blocurile locative, sectorul industrial și alți agenți economici. Sistemul și-a încetat însă activitatea cu peste 10 ani în urmă, din cauza problemelor cu care s-a confruntat în acea perioadă.

În prezent nu există o întreprindere specializată de producere și furnizare de energie termică. Activele fixe folosite pentru producerea și furnizarea energiei termice sunt gestionate de către Primărie, prin intermediul unei structuri din cadrul acesteia.

Cu privire la rețelele electrice, orașul Dondușeni este deservit de filiala Rețelele electrice Red Nord-Vest. Ponderea locuințelor conectate la rețelele electrice este de 100%, numărul acestora s-a majorat în ultimii 5 ani cu 0,98 %. În ultimii cinci ani se observă o tendință de majorare a consumului de energie electrică de către consumatori.

Diagrama 2. Consumatori conectați la rețelele electrice

⁵ Pentru o analiză detaliată a domeniului, consultați „Programul Local de Eficiență Energetică pentru consumatorii primăriei Dondușeni”, USAID, 2014.

În ultimii ani, primăria Dondușeni a întreprins mai multe măsuri pentru eficientizarea consumului de energie la clădirile publice. Printre aceste măsuri se numără și elaborarea de propuneri de proiecte pentru 2 licee și 2 grădinițe și înaintarea acestora către Fondul de Eficiență Energetică.

Consumul anual de energie electrică în scopuri publice	2009	2010	2011	2012	2013
Consumul anual de energie electrică pentru iluminarea stradală, kW/oră	124,5	143,2 2	161,2	191,0	159,2
Cheltuielile anuale cu iluminarea stradală, mil. lei	224,1	257,8	290,1 6	343,8	276,5 6
Consumul anual de energie electrică în sediile administrative, kW/oră	353,0	364,0	348,0	325,0	265,0
Cheltuielile anuale cu energia electrică consumată în sediile APL, mil. Lei	427,1	440,0	661,2	617,5	609,5

Conform studiului realizat de Magenta Consulting⁶, principalul combustibil utilizat pentru încălzirea locuințelor în perioada rece a anului de către locuitorii orașului Dondușeni sunt *lemnurile* și gazele naturale. Este de menționat faptul că *peleții și brichetele* nu sunt încă popularizate ca sursă energetică pentru încălzirea locuinței. Preponderent, casele sunt încălzite de o sobă din cărămidă. În același timp, doar puține gospodării sunt termo-izolate sau izolate parțial.

Nivelul de informare al populației orașului cu privire la eficiența energetică este foarte scăzut, de aceea resursele tradiționale de energie rămân a fi principalele surse energetice pentru populația orașului Dondușeni.

3.7.4 Rețelele de telecomunicații

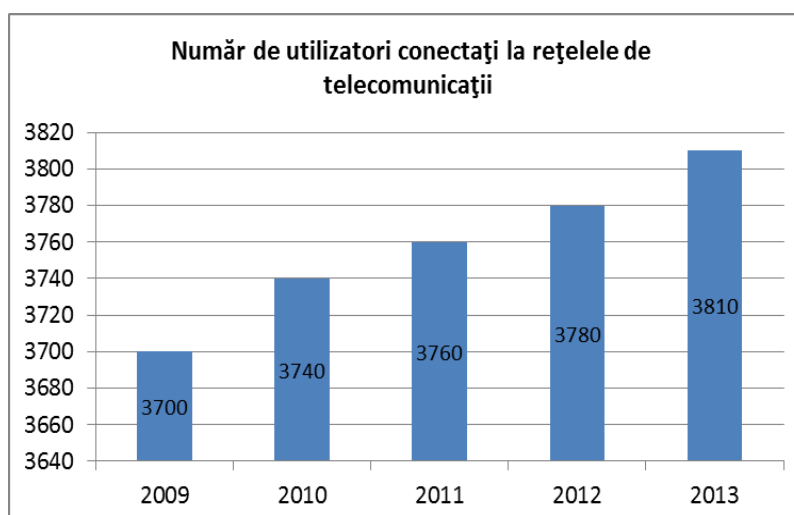
La momentul actual în oraș activează două întreprinderi de prestarea serviciilor de telefonie fixă – S.A. „Moldtelecom” și „Unite” (CDMA). Total numărul de abonați la „Moldtelecom” 5110, dintre care: 3810 gospodării și 1300 CDMA.

De asemenea în localitate activează câțiva operatori de telefonie mobilă (Orange, Moldcell)care oferă populației o gamă variată de servicii de telefonie mobilă.

⁶ *Evaluarea gradului de satisfacție a populației orașului Dondușeni privind prestarea serviciilor publice.* Magenta Consulting, 2013.

Diagrama 3. Utilizatori conectați la rețelele telecomunicații

3.7.5 Managementul deșeurilor

La nivel de localitate există întreprindere municipală în domeniul colectării gunoiului menajer și de întreținere a spațiilor verzi. Localitatea dispune de o gunoiște autorizată și trei neautorizate. Întreprinderea municipală de colectare și evacuare a deșeurilor are în dotare 7 unități de transport care sunt vechi cu un grad de uzură tehnică de aproximativ 90%. Pentru a presta servicii calitative și a acoperi toată localitatea cu servicii de colectare și evacuare a deșeurilor menajere, Întreprinderea Municipală ar avea nevoie de 10 unități de transport funcționale. La moment la balanța Întreprinderii Municipale sunt 37 de containere de gunoi, însă numărul necesar de containere ar fi 60, adică cu 23 containere mai mult. Containerele existente sunt într-o stare deplorabilă, având un grad de uzură de 70%. Pentru prestarea serviciilor de colectare și incinerare a deșeurilor, Întreprinderea Municipală dispune de 8 unități de personal în loc de 12 care sunt necesare. Deficitul de personal este explicat prin munca necalificată dificilă raportată la salariu. Ponderea gospodăriilor ce beneficiază de serviciul de salubritate este de 38,5%. Cealaltă parte a populației (circa 61,5%) nu doresc să încheie un contract prestări servicii cu întreprinderea municipală. În aceste condiții reiese că anume această categorie de populație evacuează și depozitează deșeurile în acele 3 gunoiști neautorizate. În ultimii 5 ani a fost înregistrată o creștere cu 1,8% a numărului de beneficiari. Capacitatea totală de evacuare și incinerare a deșeurilor este în mediu de 8.39 mii m³ anual.

Tabelul 6. Indicatori privind managementul deșeurilor

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Capacitatea totală, mii m ³	8,70	8,47	8,30	8,00	8,50
Număr de utilizatori deserviți	4500	4620	4690	4780	4850
Cheltuieli anuale totale cu prestarea serviciilor de salubritate și exploatare a sistemului de colectare a	518	651	742	705	1006

<i>deșeurilor, mii lei dintre care:</i>					
Cheltuielile anuale cu salariile angajaților, mii lei	180	192	229	250	324
Cheltuielile anuale cu combustibil, mii lei	192	203	191	210	224
Cheltuielile anuale cu întreținerea și reparația mijloacelor de transport, mii lei	25	30	42	55	85
Cheltuielile anuale cu întreținerea și reparația containerelor de colectare a deșeurilor, mii lei	2	2	2.5	3	5
Alte tipuri de cheltuieli relevante, mii lei	119	224	277.5	182	368

Tarifele stabilite pentru serviciile de salubritate sunt în continuă creștere și s-au majorat cu aproximativ 50% pe parcursul ultimilor 5 ani pentru consumatorii casnici și cca. 75% pentru agenți economici.

3.	Tarifele practicate pentru serviciile de salubritate	2009	2010	2011	2012	2013
3.1	Tarifele plătite de către populație pentru serviciile de salubritate din localitate, lei/lună	6,15	6,15	7,87	8,30	9,94
3.2	Tarifele plătite de către agenții economici pentru serviciile de salubritate din localitate, lei/lună	88,46	88,46	113,27	119,28	143,14

Conform sondajului de opinie, 75% din respondenți s-au declarat satisfăcuți privind serviciul de gestionare a deșeurilor și amenajare a teritoriului⁷. În oraș nu se practică colectarea diferențiată a deșeurilor menajere reciclabile. Deșeurile menajere colectate nu sunt utilizate ca sursă energetică pentru producerea energiei termice sau energiei electrice. Frecvența efectivă medie de colectare a gunoierului este de o dată la 7 zile.

Probleme	Provocări strategice
Gradul înalt de uzură a utilajului și tehnicii Întreprinderii Municipale.	Îmbunătățirea bazei tehnico – materiale a Întreprinderii Municipale.
Populația evacuează deșeurile în locuri neautorizate.	Lichidarea gunoștilor neautorizate.
Nu se practică colectarea diferențiată și reciclarea deșeurilor.	Ridicarea nivelului de conștientizare în rândul populației a importanței reciclării deșeurilor.

⁷ Magenta Consulting / Raport „Evaluarea gradului de satisfacție privind prestarea serviciilor publice în or. Dondușeni”, August 2013

3.8. Mediul ambiant și situația ecologică

3.8.1 Factorii calității mediului – apele, solurile, aerul

Poluarea apelor subterane este foarte dificil de determinat și corectat. Foarte des poluarea apelor subterane nu este detectată până ce poluantul nimereste în fântână la o oarecare distanță de la sursa de poluare. În orașul Dondușeni nu există tehnologii performante de identificare a surselor de poluare, de aceea rezultatele analizelor care se fac pot fi foarte înșelătoare și nesigure.

Probleme	Provocări strategice
Nu există un mecanism stabilit de monitorizare a stării ecologice și a nivelului de poluare a mediului.	Asigurarea unui mediu ecologic curat.

3.9. Guvernarea locală/Indicatori de performanță

3.9.1 Serviciile administrative

Potrivit datelor sondajului de opinie realizat de Magenta Consulting în anul 2013, din totalul locuitorilor orașului Dondușeni, 16% au apelat la serviciile administrative prestate de către Administrația Publică Locală. 30% din ei s-au adresat funcționarilor primăriei în scopul obținerii unor acte, iar 10% au solicitat o consultație.

De regulă, așteptatul la coadă nu durează mai mult de 15 minute. Totodată, dacă în cazul solicitării de acte (75%) de cele mai multe ori doleanța cetățenilor a fost satisfăcută pe parcursul aceleiași zile, atunci în cazul programării unei consultații (50%) sau a unei audieri (100%), solicitările cetățenilor nu au fost satisfăcute. Prin urmare, și satisfacția față de aceste servicii este una destul de redusă (3.25 puncte și, respectiv, 1.33 puncte pe o scală de la 1 la 7). În vederea asigurării calității serviciilor administrative, Primăria a elaborat un ghid informativ pentru angajați cu privire la cerințele față de eliberarea actelor.

În procesul de eliberare/perfectare a tuturor tipurilor de acte, persoanele responsabile din cadrul Primăriei Dondușeni utilizează tehnologiile moderne. Astfel toate actele eliberate cetățenilor sunt scrise la computer, ulterior fiind imprimate pe hârtie. Informația referitoare la etapele și modalitatea de eliberare a documentelor, precum și listele de documente necesare de prezentat pentru perfectarea/eliberarea actelor este plasată pe panourile informative ale Primăriei și parțial pe pagina Web. La nivelul Primăriei sunt stabilite proceduri pentru depunerea și soluționarea reclamațiilor depuse de cetățeni către Autoritatea Publică Locală. Cu referire la informațiile despre procedurile de perfectare a actelor și documentelor furnizate de către APL, 45% dintre persoanele participante la studiu au afirmat că sunt accesibile, iar 32% au spus că sunt greu accesibile. Informațiile de interes general legate de activitatea APL pentru 50% dintre respondenți sunt accesibile. Totuși, 23% au precizat că pentru ei această informație este una greu accesibilă. Totodată, participanții la studiu s-au dovedit a fi mai puțin satisfăcuți de activitatea angajaților primăriei și

activitățile de informare întreprinse de către Primărie. În medie aceste aspecte au fost apreciate cu 4.99 și respectiv 4.58 puncte, pe o scală de la 1 la 7. Cetățenii au posibilitatea să efectueze achitarea plăților pentru anumite certificate, avize, permisiuni, autorizații la instituțiile bancare. Deși angajații Primăriei susțin că termenul de eliberarea a actelor este 1-7 zile, unii cetățeni (8%) au menționat că au așteptat între 6 și 15 zile. În cadrul Primăriei nu este un ghișeu unic și nu sunt birouri amenajate pentru primirea cetățenilor. Prin urmare interacțiunea beneficiari – funcționari se face în birourile funcționarilor Primăriei.

Probleme	Provocări strategice
Accesibilitate insuficientă a informațiilor de interes public.	Asigurarea accesului universal la informațiile de ordin public.
Nu sunt spații amenajate pentru audierea cetățenilor.	Perfecționarea mecanismului de audiere a cetățenilor.

3.9.2 Managementul serviciilor publice

Conform datelor raportului „Evaluarea performanțelor APL Dondușeni”, performanța organizării managementul serviciilor publice este apreciată în mediu cu calificativul de performanță D.

Pentru îmbunătățirea performanței activității autorităților publice locale din orașul Dondușeni în acest domeniu se recomandă:

- Atragerea investițiilor în domeniul extinderii rețelelor de aprovizionare cu apă și creșterii calității prestării acestui serviciu;
- Efectuarea investițiilor în domeniul îmbunătățirii infrastructurii de transport și a iluminatului public;
- Amenajarea locurilor de parcare, a trecerilor pentru pietoni și a pistelor pentru bicicliști în localitate;
- Dezvoltarea unui management al deșeurilor menajere eficient, aplicarea practicii de colectare selectivă a deșeurilor reciclabile, majorarea numărului tomberoanelor și a coșurilor de gunoi instalate, precum și creșterea ponderii gospodăriilor deservite.

Probleme	Provocări strategice
Nu toți locuitorii au acces la serviciile publice ale primăriei.	Extinderea prestării serviciilor publice pentru toți locuitorii orașului.
Calitatea unor servicii publice prestate este de nivel scăzut.	Asigurarea calității serviciilor prestate în conformitate cu standardele naționale.

3.9.3 Managementul finanțelor publice locale, proprietatea publică și implementarea proiectelor finanțate din exterior

Cu referire la Managementul finanțelor publice, rezultatele studiului realizat de Magenta Consulting denotă că niciun respondent n-a afirmat că este informat cu privire la valoarea bugetului orașului Dondușeni. Totodată, 17% dintre participanții la studiu au declarat că pentru ei ar fi foarte important să participe în procesul de elaborare și aprobare a bugetului local. Referindu-ne la nivelul de informare cu privire la alocarea banilor din bugetul local, nici un respondent nu a răspuns afirmativ.

Potrivit datelor raportului de evaluare a performanțelor APL s-a constatat că APL Dondușeni dispune de experiență în planificarea bugetului și exercită controlul calitativ asupra veniturilor bugetare. Ponderea restanțelor la plăți raportate la cheltuielile planificate a fost de 0,1% pentru toți trei ani de evaluare (2010-2012). Un nivel optim al acestui indicator se consideră o sumă a restanțelor la plăți nu mai mare de 2% din cheltuielile planificate. Prin urmare se atestă un control calitativ al restanțelor la plăți.

S-a constatat că majoritatea taxelor sunt colectate peste nivelul planificat. Nivelul de colectare a taxelor și impozitelor locale în comparație cu volumul planificat în perioada ultimilor ani au fost realizat în proporție de: 124% în anul 2010, 188,8 % în anul 2011 și 183,4% în anul 2012 și 104% în 2013. Se constată o creștere a nivelului de colectare a taxelor și impozitelor în 2011 și 2012. Impozitele și taxele cu ponderea cea mai importantă în veniturile proprii, a înregistrat o rată de colectare în valoare de: 129,3 % - taxa pentru unitățile comerciale, 111% taxa pentru patenta de întreprinzător, 107,8% - taxa de piață, 461,8 % – impozitul pe bunurile imobiliare, 142,0 % - taxa pentru amenajarea teritoriului, 286,2 % - impozitul funciar. Pentru ultimii doi ani rata medie de colectare a impozitelor și taxelor locale a fost de 186,1 %, și a fost influențată de creșterea nivelului de colectare la impozitul pe bunurile imobiliare, impozitul funciar și taxa de amplasare a publicității.

Primăria dispune de specialist responsabil de gestionarea, inventarierea și evidența patrimoniului public, precum și de Registru al patrimoniului public, dar cu toate acestea nu există un sistem de proceduri de evidență a bunurilor publice. Trebuie de menționat, că APL nu a efectuat înregistrarea terenurilor publice și obiectelor de imobil publice la oficiul cadastral. De asemenea, nu s-a realizat nici inventarierea bunurilor publice.

În concluzie menționăm, că în cadrul primăriei există deficiențe privind evidența patrimoniului public. În scopul valorificării patrimoniului public, primăria a organizat 7 licitații în ultimii ani. Încasările din vânzarea patrimoniului public, a constituit o contribuție importantă în bugetul local, fiind de: 3,2 % în anul 2010, 14,3% în anul 2011 și 12,9% în anul 2012 și 6,1% în 2013.

Întreprinderile municipale și instituțiile publice administrează circa 3,0% din patrimoniul public. Bunuri publice transmise în concesiune și neadministrare nu au fost raportate. Primăria a propus 4 proiecte investiționale pentru a fi implementate prin PPP sau concesiune, în scopul eficientizării gestiunii patrimoniului public. În ultimii 3 ani, primăria a realizat două proiecte investiționale privind valorificarea obiectelor de patrimoniu public (grădinița nr. 2, drumurile publice și trotuarele în partea centrală). Comparativ cu bugetul local, resursele financiare atrase din exterior au constituit circa: 33,2% în anul 2010, 4,5 % în 2011 și 1,1% în 2012, 2013 – n-au fost proiecte implementate.

Probleme	Provocări strategice
Potențial nevalorificat de atragere a investițiilor din exterior.	Promovarea orașului ca loc atractiv pentru investiții.
Buget local care nu permite investiții în dezvoltarea orașului.	Planificarea bugetului pentru asigurarea unui nivel optim de investiții în dezvoltarea orașului.

3.9.4 Transparența luării deciziilor

În cadrul APL există un sistem de proceduri bine definite și subiecți implicați în procesul de inițiere, elaborare, promovare și aprobare a proiectelor de decizii. Gradul de respectare a cerințelor unice față de documentele de politici și deciziile aprobate este apreciat ca fiind mediu. La 35 ședințe ale consiliului local din cele 38 desfășurate în perioada 2010-2012 au participat și alte persoane decât aleși locali și persoane cointeresate. Pentru întrunirile aleșilor locali există 1 sală de ședințe cu 120 locuri. În perioada 2010-2012 nu au fost utilizate toate canalele mediatice existente. Doar panoul informativ al primăriei și ziarul local au fost utilizate pentru transmiterea informațiilor. Radioul local și buletinele informative sunt absente.

În anii 2010-2012 au fost afișate 25 comunicate pe panoul informativ al primăriei și 5 comunicate au fost aduse la cunoștința cetățenilor prin intermediul ziarului local. Modalitățile de informare a populației privind activitatea APL sunt insuficiente și nu asigură pe deplin informarea cetățenilor și a societății civile despre procesul decizional.

Conform rezultatelor sondajului de opinie publică, cetățenii consideră că informațiile de interes general privitoare la activitatea APL și a aleșilor locali este accesibilă pentru 50%, iar 23% precizează că această informație este greu accesibilă, în opinia a 13% din respondenți informația este deloc accesibilă. Performanța legalității și transparenței activității autorităților publice locale este apreciată în mediu cu **Calificativul de performanță C-**. Pentru îmbunătățirea acestui indicator se recomandă: îmbunătățirea mecanismelor de informare a cetățenilor privind procesul decizional și implicarea activă a cetățenilor,

societății civile în elaborarea politicilor publice; implicarea nu doar a comisiilor de specialitate, dar și a experților, asociațiilor, grupurilor defavorizate, etc. în efectuarea expertizelor externe a deciziilor; integrarea tuturor cetățenilor, inclusiv a grupurilor defavorizate în procesul decizional și de dezvoltare locală; utilizarea tuturor surselor mediatice existente; actualizarea în permanență a paginii web a primăriei cu informații noi și utile pentru cetățeni și societatea civilă; crearea serviciului de audit intern pentru îmbunătățirea activității entității publice; informarea cetățenilor privind procedurile de depunere a reclamațiilor.

Probleme	Provocări strategice
Acces insuficient la informațiile de interes public.	Asigurarea accesibilității la informațiile de interes public pentru toți locuitorii.
Elaborarea neparticipativă a bugetului local.	Consultarea populației în procesul de elaborare a bugetului.

3.9.5 Capacitatea factorului uman din APL & evaluarea resurselor

În cadrul Primăriei nu este o direcție responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul personalului. Aceste atribuții se realizează de un angajat, suplimentar la funcțiile de bază. La nivelul APL nu există Manualul de proceduri privind condițiile de recrutare, selecție, încadrare, promovare a personalului. De asemenea, nu sunt elaborate instrucțiuni de proceduri și condiții de angajare. În perioada 2010-2012, numai 25% din numărul total al angajaților au participat la cursurile de perfecționare. Aceasta atestă o atitudine superficială față de problemele legate de dezvoltarea profesională a funcționarilor Primăriei. În cadrul Primăriei sunt angajați funcționarii din 2 etnii. Astfel 71,4% sunt moldoveni și 28,6% ucraineni. În structura pe sexe, predomină femeile (64,3%). În rândurile angajaților Primăriei nu sunt persoane cu dizabilități. În perioada anilor 2010-2012 în cadrul Primăriei Dondușeni au fost angajate 7 persoane, dintre care 6 din ele sau 85,7% au fost angajate pe bază de concurs. Aceasta permite o abordare echitabilă, transparentă și obiectivă a acestui proces. Funcționarii care activează în cadrul Primăriei au studii superioare în proporție 50%, ceilalți 50% au studii medii speciale.

Probleme	Provocări strategice
Managementul resurselor umane nu este aplicat în conformitate cu rigorile actuale.	Abordarea complexă a procesului de management a resurselor umane.
Un număr mic al angajaților primăriei merg la cursuri de perfecționare.	Asigurarea condițiilor pentru formarea continuă a tuturor angajaților primăriei.

4. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI DONDUȘENI

4.1 CADRUL GENERAL AL STRATEGIEI

Strategia de dezvoltare socio-economică integrată a orașului Dondușeni este elaborată în conformitate cu politicile naționale și regionale de dezvoltare având la bază rezultatele analizei situaționale și analizei SWOT ale orașului Dondușeni. Strategia se bazează pe principiile dezvoltării durabile și presupune abordarea calității vieții în complexitate, sub aspect economic, echitate socială, utilizare eficientă a resurselor naturale.

Procesul de elaborare a Strategiei a fost desfășurat conform principiului participativ, implicând membrii Grupului de Planificare Strategică în calitate de principali actori pentru direcțiile de dezvoltare și domeniile de intervenție. Participarea largă a actorilor comunității a contribuit la identificarea problemelor și resurselor necesare pentru soluționarea lor. Conform Declarației ONU privind dreptul la dezvoltare lansată în 1986, dezvoltarea este un proces global economic, social, cultural și politic care tinde să îmbunătățească bunăstarea tuturor oamenilor în baza participării lor libere și active. Potrivit acestei Declarații, omul este subiectul dezvoltării și beneficiar al dreptului la dezvoltare.

Cadrul temporal pentru planificarea acțiunilor a fost definit ca o combinație de plan strategic pe termen lung și plan de acțiuni pe termen mediu. Această abordare permite ca Direcțiile Strategice să fie definite în calitate de direcții de dezvoltare pe termen lung (7 ani), iar Obiectivele Specifice să fie orientate spre domeniile prioritare de intervenție (3 ani). Acțiunile, în calitate de elemente-cheie ale documentului de strategie, determină scenariile și căile de realizare ale Obiectivelor Specifice.

Analiza socio-economică a scos în evidență problemele cu care se confruntă populația orașului Dondușeni. Întru identificarea soluțiilor pentru problemele identificate, Grupul de planificare strategică a analizat Strategia Națională de Dezvoltare a Republicii Moldova 2012-2020 și Strategia de Dezvoltare Regională Nord 2010-2016.

4.2 DEFINIREA VIZIUNII ȘI MISIUNII

VIZIUNEA orașului DONDUȘENI

Orașul Dondușeni va deveni un oraș modern care oferă toate condițiile necesare unui trai decent, cu infrastructură și servicii dezvoltate unde se respectă drepturile fundamentale ale omului.

În scopul realizării acestei viziuni, orașul Dondușeni va urma cursul dezvoltării strategice prin prisma drepturilor fundamentale ale omului. Dondușeni va deveni un oraș atractiv prin infrastructură dezvoltată, condiții decente de trai și o varietate de servicii publice care satisfac toate nevoile populației.

În același timp, Strategia ia în calcul obstacolele care ar împiedica realizarea acestei viziuni și anume: insuficiența resurselor financiare în bugetul local, indiferența și pesimismul populației, neîncrederea populației în APL și în forțele politice, manipularea sau dezorientarea populației din partea diferitor orientări politice și sociale, veniturile mici ale populației comparativ cu costurile serviciilor, nivelul ridicat al corupției în diverse domenii și lipsa autonomiei financiare locale.

Cu toate acestea, pentru realizarea viziunii orașului Dondușeni, **MISIUNEA** comunității și a autorităților publice locale este:

MISIUNEA AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE DONDUȘENI

Consolidarea tuturor resurselor locale și crearea unei imagini atractive a orașului atât pentru locuitori cât și pentru investitori, îmbunătățirea serviciilor publice și dezvoltarea orașului prin implicarea locuitorilor săi.

Autoritățile publice locale ale orașului Dondușeni, în vederea realizării Viziunii strategice au scopul să consolideze toate resursele locale, să coopereze cu toți actorii comunitari, astfel încât în următorii 7 ani orașul Dondușeni să dispună de servicii publice calitative și un mediu atractiv pentru investitori.

4.3 PRINCIPII ȘI VALORI

Realizarea Viziunii orașului și asigurarea respectării Misiunii de către autoritățile publice locale, pentru locuitorii orașului Dondușeni înseamnă respectarea următoarelor **Principii** de bază:

PRINCIPIILE DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ

RESPECTAREA DREPTURILOR OMULUI

Strategia de dezvoltare are la bază respectarea drepturilor economice, politice, sociale și culturale ale omului.

PARTICIPARE

Participarea este un proces prin intermediul căruia membrii comunității, în special grupurile sectoriale au posibilitatea de a influența inițiativele de dezvoltare care le afectează viața.

NONDISCRIMINARE ȘI EGALITATE

Acest principiu presupune identificarea grupurilor marginalizate din punct de vedere al accesului la diferite servicii comunitare și asigurarea că nevoile lor sunt luate în considerare în procesul de planificare strategică.

TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

Acest principiu presupune asigurarea accesului membrilor comunității la informația despre activitatea administrației publice locale și implicarea activă a locuitorilor la elaborarea și adoptarea deciziilor.

COOPERARE

Elaborarea și implementarea Strategiei de dezvoltare trebuie să fie bazată pe un parteneriat dintre autoritățile publice locale, sectorul public și cel privat, precum și organizațiile societății civile.

Realizarea viziunii și misiunii va fi asigurată de acceptarea de către fiecare cetățean al comunității a unui sistem de valori care vor deveni norme de conduită și atitudine general acceptate în următorii șapte ani. Acest sistem este compus din următoarele valori:

VALORILE POPULAȚIEI ORAȘULUI DONDUȘENI

PATRIOTISM

Dragostea și devotamentul pentru plaiul natal, va încuraja participarea locuitorilor orașului la implementarea Strategiei de dezvoltare.

OSPITALITATE

Respectarea obiceiurilor și datinilor fac viața cetățenilor mai interesantă, iar ospitalitatea băștinașilor fac mai atrăgătoare imaginea orașului atât pentru cetățenii din localitate cât și pentru turiști.

PROFESIONALISM

Implicarea în rezolvarea problemelor comunității a persoanelor care au cunoștințe

RESPONSABILITATE

și abilități necesare, sunt investiți cu exercitarea acestor atribuții și responsabili pentru acțiunile lor.

Asumarea obligațiilor de a efectua acțiunile până la sfârșit de către responsabilii de implementarea strategiei de dezvoltare, cu asumarea răspunderii pentru consecințe.

CONCURENȚĂ

Rivalitatea dintre agenții economici va duce la servicii și produse mai calitative, iar concurența dintre locuitorii de rând – vor stimula amenajarea gospodăriilor și străzilor orașului.

ECHITATE ȘI INCLUZIUNE

Respectarea echității de gen și participării incluzive a tuturor grupurilor de cetățeni. Asigurarea accesului la informare, expunere și implicare în viața APL și în procesul de luare a deciziilor la nivel local a femeilor, persoanelor cu dizabilități, asociațiilor de părinți, persoanelor în etate, etc.

5. DIRECȚIILE STRATEGICE DE DEZVOLTARE ALE ORAȘULUI DONDUȘENI

Pentru realizarea Viziunii strategice activitățile tuturor actorilor implicați în procesul de dezvoltare a orașului Dondușeni vor fi orientate spre atingerea a patru **Direcții strategice**:

DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE

DIRECȚIA STRATEGICĂ 1.

**DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A ORAȘULUI ȘI
RIDICAREA NIVELULUI DE CULTURĂ
ANTREPRENORIALĂ AL POPULAȚIEI**

DIRECȚIA STRATEGICĂ 2.

**DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ORAȘULUI
DONDUȘENI**

DIRECȚIA STRATEGICĂ 3.

**ÎMBUNĂTĂȚIREA NIVELULUI DE CULTURĂ ȘI
EDUCAȚIE AL POPULAȚIEI ORAȘULUI
DONDUȘENI**

DIRECȚIA STRATEGICĂ 4.

**CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR
ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE PENTRU
ASIGURAREA UNUI MANAGEMENT
EFICIENT AL SERVICIILOR PUBLICE**

DIRECȚIA STRATEGICĂ 5.

**SPORIREA NIVELULUI DE PARTICIPARE
CIVICĂ ȘI RESPONSABILIZARE A POPULAȚIEI**

6. CADRUL STRATEGIC

Analiza cadrului strategic are drept scop armonizarea direcțiilor strategice propuse cu prioritățile politicilor relevante de nivel național, regional, raional și sectorial. Aceasta va permite estimarea interdependenței dintre acțiunile planificate la nivel local și strategiile guvernamentale precum și identificarea posibilităților de valorificare a mecanismelor de dezvoltare promovate prin programele sectoriale.

Direcția Strategică 1. Dezvoltarea economică a orașului și ridicarea nivelului de cultură antreprenorială al populației este definit în concordanță cu strategiile naționale și regionale în domeniu și are la baza următoarele documente de politici:

- Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”;

- Strategia de Dezvoltare Regională Nord 2010-2016;
- Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012 – 2020;
- Strategia de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural din Moldova 2014-2020;
- Programul național de atragere a remitențelor în economie "PARE 1+1";
- Programul „Gestiunea eficientă a afacerii” (GEA);
- Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor (2008-2016);
- Fondul special de garantare a creditelor (FGC), etc.

În cadrul acestor documente naționale, regionale și sectoriale de politici se regăsesc prioritățile enunțate și în cadrul Direcției Strategice 1 care se referă la: *ameliorarea climatului de afaceri; creșterea atractivității regionale pentru investiții; dezvoltarea infrastructurii locale; susținerea și antrenarea tinerilor în programe/activități de antreprenoriat; grantarea creării a întreprinderilor mici și mijlocii; susținerea persoanelor implicate în procese migratorii; preluarea din experiența de succes a altor localități din republică; atragerea tinerilor specialiști în mediile rurale sau în orașele mici; servicii de orientare profesională a tineretului; modernizarea tehnologiilor industriale; etc.*

Direcția Strategică 2. Dezvoltarea infrastructurii orașului Dondușeni include programe și proiecte ce țin de îmbunătățirea infrastructurii serviciilor publice de apă, canalizare, infrastructura drumurilor, infrastructura economică și socială. Această Direcție Strategică se bazează pe:

- Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”;
- Strategia de Dezvoltare Regională Nord 2010-2016;
- Strategia Energetică pînă în 2030;
- Strategia sectorială de dezvoltare „Educația-2020”;
- Legea privind Resursele Regenerabile (nr. 160 din 12.07.2007);
- Legea cu privire la Eficiența Energetică (nr.142 din 2.07.2010);
- Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare (nr. 303 din 13.12.2013);
- Legea privind serviciile publice de gospodărie comunală (nr.1402-XV din 2002);
- Programul Național de Eficiență Energetică 2011-2020 (HG nr 833/ din 10.11.2011);
- Programul național pentru eficiență energetică 2011-2020;

În cadrul acestor documente naționale, regionale și sectoriale de politici se regăsesc prioritățile enunțate și în cadrul Direcției Strategice 2 care se referă la: *eficientizarea sistemului de planificare teritorială; modernizarea și dezvoltarea traseelor de acces,*

infrastructurii rutiere și conexiunilor rutiere; modernizarea drumurilor regionale va urma scopul de a spori accesul la arterele naționale și internaționale și, în consecință, sporirea fluxurilor comerciale, aprovizionarea cu apă de calitate; construcția apeductelor; reabilitarea, construcția sistemelor de canalizare și stațiilor de ieșurare, lansarea unor programe privind îmbunătățirea iluminatului stradal; utilizarea surselor regenerabile de energie; reducerea pierderilor în rețelele electrice de distribuție; colaborarea și schimbul de experiență cu alte state.

Direcția Strategică 3. Îmbunătățirea nivelului de cultură și educație al populației orașului Dondușeni se referă la îmbunătățirea infrastructurii instituțiilor culturale și educaționale din localitate, la condițiilor decente de activitate și asigurarea prestării serviciilor calitative. Această Direcție Strategică se bazează pe:

- Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”;
- Strategia de Dezvoltare Regională Nord 2010-2016;
- Strategia sectorială de dezvoltare „Educația-2020”;
- Strategia de dezvoltare a culturii „Cultura 2020”;

În cadrul acestor documente naționale, regionale și sectoriale de politici se regăsesc prioritățile enunțate și în cadrul Direcției Strategice 3 care se referă la: *introducerea și susținerea unor programe privind reabilitarea clădirilor proprietate publică și de menire socială; programe de reabilitare termică a clădirilor; dezvoltarea și modernizarea rețelei de instituții pentru asigurarea accesului tuturor copiilor la educația de calitate; asigurarea unei infrastructuri adecvate a instituțiilor de învățământ; dezvoltarea infrastructurii instituțiilor culturale; crearea condițiilor pentru dezvoltarea antreprenorială a culturii și a industriilor culturale; implementarea modelelor de finanțare flexibile pentru susținerea politicilor culturale; transformarea instituțiilor culturale din țară în centre comunitare multifuncționale; crearea rețelelor culturale virtuale ale instituțiilor și produselor culturale; sporirea accesului la educație de calitate prin dotarea instituțiilor de învățământ cu echipamente moderne, utile procesului de studii; dezvoltarea competențelor digitale prin elaborarea și aplicarea conținuturilor educaționale digitale în procesul educațional.*

Direcția Strategică 4. Consolidarea capacităților administrației publice locale pentru asigurarea unui management eficient al serviciilor publice se referă la sporirea capacităților APL în prestarea serviciilor și asigurarea unui dialog eficient cu cetățenii. Această Direcție Strategică are la bază:

- Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”;
- Strategia de Dezvoltare Regională Nord 2010-2016;
- Strategia Națională de Descentralizare
- Legea privind Administrația Publică Locală (nr.436-XVI 28.12.2006)

-
- Legea privind transparența în procesul decizional (nr. 239 din 13.11.2008)

În cadrul acestor documente naționale, regionale și sectoriale de politici se regăsesc prioritățile enunțate și în cadrul Direcției Strategice 4 care se referă la: *asigurarea unui management bazat pe performanță; îmbunătățirea managementului finanțelor publice locale, etc.*

Direcția Strategică 5. Sporirea nivelului de participare civică și responsabilizare a populației include programe și proiecte de implicare a aleșilor locali și a locuitorilor în procesul de dezvoltare strategică a comunității. La moment nu avem strategii naționale sau sectoriale în ceea ce privește ridicare nivelului de participare civică și dezvoltarea mecanismelor de monitorizare și evaluare a eficienței activității APL. La nivel general putem lua drept bază Legea privind administrația publică locală și Legea privind transparența în procesul decizional. Cu privire la responsabilizarea și implicarea populației în asigurarea unui sistem de protecție socială eficient, acțiunile propuse în această Strategie sunt bazate pe:

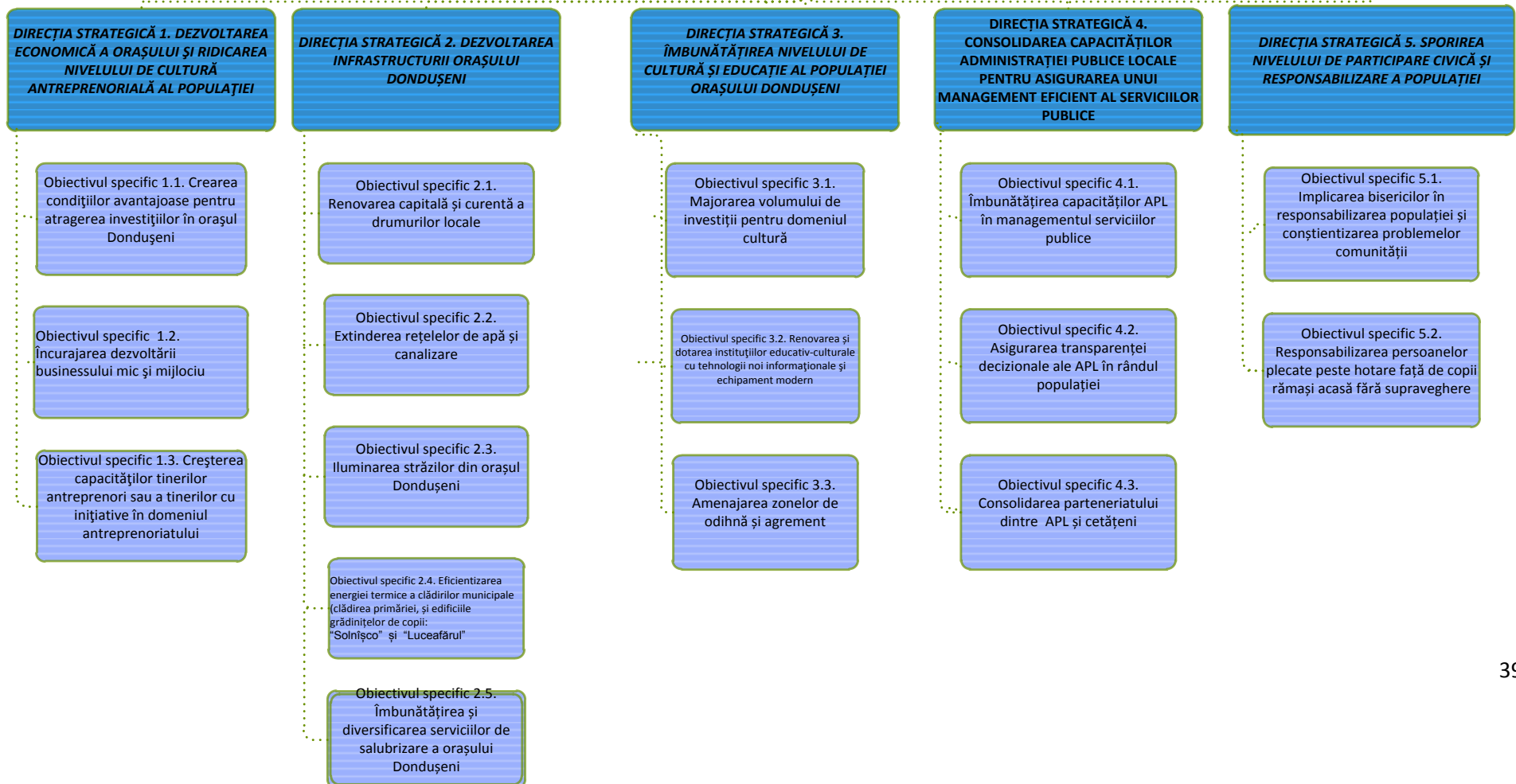
- Strategia Națională de Sănătate Publică pentru anii 2014-2020;
- Strategia națională pentru protecția copilului 2014-2020;
- Legea cu la serviciilor sociale (nr.60 din 30.03.2012);
- Legea cu privire la protecția specială a copilului (nr.140 din 14.06.2013).

7. CADRUL OPERAȚIONAL AL STRATEGIEI

În cadrul dialogurilor în faza de documentare și a celor desfășurate la Atelierele de planificare strategică au fost discutate mai multe aspecte critice ale dezvoltării socio-economice ale orașului Dondușeni. După analiza necesităților și priorităților de dezvoltare a localității, având drept punct de reper Viziunea Strategică de Dezvoltare și Misiunea autorităților publice locale și a partenerilor locali de dezvoltare, pe lângă Direcțiile Strategice de dezvoltare ale orașului, pentru perioada următorilor 7 ani, au fost identificate Obiective Specifice/Acțiuni necesare de realizat în următorii 3 ani. Astfel, pentru fiecare Direcție Strategică au fost elaborate Obiectivele Specifice, iar ulterior au fost planificate Acțiunile necesare de realizat în următorii 3 ani pentru a asigura implementarea Strategiei.

Viziunea orașului Dondușeni

Orașul Dondușeni va deveni un oraș modern, care oferă toate condițiile necesare unui trai decent, cu infrastructură și servicii dezvoltate unde se respectă drepturile fundamentale ale omului.

7.1 PLAN DE ACTIUNI PENTRU PERIOADA 2015-2017
pentru implementarea
STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A ORAȘULUI DONDUȘENI

DIRECȚIA STRATEGICĂ 1. DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A ORAȘULUI ȘI RIDICAREA NIVELULUI DE CULTURĂ ANTREPRENORIALĂ AL POPULAȚIEI						
Obiectivul specific 1.1.	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Crearea condițiilor avantajoase pentru atragera investițiilor în orașul Dondușeni	Identificarea obiectelor cu potențial de atragere a investițiilor	Trimestrul III-IV, 2015	-	Specialistul în planificare economică a primăriei	Direcția economică a Consiliului Raional Agenții economici din oraș	Lista obiectelor care necesită investiții și descrierea potențialului de dezvoltare
	Promovarea obiectelor cu potențial de atragere a investițiilor	2015-2017	15000	Primarul Secretarul primăriei	Agenții economici Mass media locală	Articole despre potențialul investițional publicate pe pagina web, ziar raional, prezentate la TV naționale și regionale
	Promovarea obiectelor cu potențial de afaceri în rândul populației băștinașe din	2015-2017	-	Primarul	ADR NORD Agenții economici	Număr de persoane interesate de a investi în orașul Dondușeni

	Dondușeni care se întorc de la muncă de peste hotare				Populația întoarsă de la muncă de peste hotare	Nr. de obiecte date în chirie, sau vândute cu scop de a dezvolta afaceri
	Elaborarea unui mecanism de acordare a unor facilități fiscale pentru potențialii investitori	2015	-	Primarul Secretarul Consiliului local	Consilierii Consiliul Raional	Mecanismul de facilități elaborat și aprobat prin Decizia Consiliului local
Obiectivul specific 1.2	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Încurajarea dezvoltării businessului mic și mijlociu	Promovarea participării tinerilor și antreprenorilor la proiecte de finanțare și instruire (PHARE 1+1, ODIMM, Ministerul Economiei, etc.)	2015 - 2017	-	Directorii instituțiilor de învățământ	Consiliul Raional ONG-uri naționale ADR Nord	Nr. de tineri participanți la cursuri de instruire
	Crearea unui fond local de economii și împrumut al tinerilor antreprenori	2016-2017	-	Secretarul Consiliului local	Agenți economici Tineri absolvenți ai instituțiilor universitare Fonduri europene	Un fond creat de circa 2 000 000 lei pentru împrumuturi și granturi pentru tinerii antreprenori

	Organizarea instruirilor populației în organizarea și administrarea afacerilor	2016-2017	-	Secretarul Consiliului local	Organizații de profil naționale Consiliul Raional Fonduri europene	Număr de persoane participante la instruirii Proiecte inițiate în rezultatul instruirilor
	Darea în folosință a terenurilor cu destinație agricolă din fondul APL către agenții economici pentru a fi exploatate eficient și conform destinației	2015-2017	-	Consiliul local	Agenți economici	Suprafața terenurilor date în folosință
	Promovarea de către APL a măsurilor de protecție și asigurare a terenurilor agricole în rândul agenților economici și a gospodăriilor țărănești	2015-2017	-	Primarul Inginerul cadastral	Consiliul Raional	Nr. activități de informare și promovare a măsurilor de protecție organizate de către APL
Obiectivul specific 1.3	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Creșterea capacităților tinerilor antreprenori sau a	Organizarea vizitelor de studiu la antreprenori de succes din alte raioane	2015-2017	10000	Primarul	Agenți economici Consiliul Raional	Nr. de vizite de studiu organizate Nr. de persoane participante la vizite de studiu

tinerilor cu inițiative în domeniul antreprenoriatului	Semnarea acordurilor de colaborare cu ONG-uri și companii de consultanță în afaceri în vederea organizării cursurilor de educație antreprenorială pentru tinerii din orașul Dondușeni	2015-2017	-	Primarul	ADR Nord Agenți economici ONG-uri și companii de consultanță în domeniul afacerilor	Nr. de tineri cointeresați să participe la cursuri de instruire antreprenorială Nr. de afaceri inițiate de tineri
	Dezvoltarea serviciilor de orientare profesională a tinerilor	2015-2017	30000	Specialistul în planificare	Agenți economici Consiliul Raional Instituțiile de Învățământ Colegiul Agricol Țaul	Serviciu creat Activități de orientare profesională organizate la nivel de instituții de învățământ
DIRECȚIA STRATEGICĂ 2. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ORAȘULUI DONDUȘENI						
Obiectivul specific 2.1	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Renovarea capitală și curentă a drumurilor locale	Elaborarea Planului urbanistic al orașului Dondușeni	Trimestrele I-II, 2015	350 000	Primarul	Urban Proiect USAID	Planul urbanistic Elaborate
	Evaluarea tehnică și prioritizarea necesităților de	2015 - 2017	-	Viceprimarul Inginerul	Direcția Construcții Consiliul Raional	Nr. de străzi evaluate și incluse in Lista drumurilor

	renovare a drumurilor și trotuarelor			cadastral		care vor fi renovate
	Renovarea curentă a drumurilor secundare și a trotuarelor selectate în rezultatul evaluării tehnice	2015 - 2017	1 500 000	Primarul Viceprimarul	Direcția Construcții Consiliul Raional	Nr. de străzi renovate KM de drum renovate
	Renovarea capitală a drumurilor principale și a trotuarelor din oraș	2015 – 2017	3 000 000	Primarul Viceprimarul	Fondul Rutier Direcția Construcții Consiliul Raional	Nr. de străzi renovate KM de drum renovate
Obiectivul specific 2.2	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Extinderea rețelelor de apă și canalizare	Elaborarea studiului de fezabilitate pentru rețelele de canalizare	Trimestrele I-II, 2015	350 000	Primarul Î.M. "Apă-Canal"	USAID	Proiectul tehnic de construcție a rețelelor de canalizare elaborat
	Consultarea cetățenilor privind necesitatea și dorința de a se conecta la rețeaua de apă și canalizare	Trimestrele II-III, 2015	-	Primarul Consilierii locali	Comunitatea	NR. de străzi unde va fi proiectat sistemul de apă și canalizare Nr. de gospodării care va fi conectate la rețelele de apă și canalizare
	Proiectarea rețelelor de apă și canalizare	2015-2016	500 000	Primarul Î.M. "Apă-Canal"	USAID Consiliul Raional	Proiectul rețelelor de apă și canalizare pentru toate străzile orașului
	Finalizarea construcției stației de epurare a apelor reziduale	2015	8 600 000	Primarul	USAID Fondul Ecologic de	Stația de epurare funcțională

					Stat	Capacitatea zilnică de 300 m ³
	Construcția rețelelor de apă și canalizare	2015-2017	20 000 000	Primarul Î.M. "Apă-Canal"	USAID Fondul Ecologic de Stat Consiliul Raional	35 km de rețele noi construite
Obiectivul specific 2.3.	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Iluminarea străzilor din orașul Dondușeni	Proiectarea și instalarea a 420 corpuri de iluminat cu lămpi cu LED 30 ÷ 60 W, inclusiv suporturi pentru montare pe pilonii existenți și automatizare în vederea înlocuirii celor vechi și ineficiente	2015 - 2017	2 000 000	Viceprimarul	Consiliul Raional RED NORD Fondul pentru Eficiență Energetică	Proiectul elaborat Nr. străzilor unde au fost schimbate corpurile de iluminat
	Instituirea unui sistem de întreținere și administrare corectă a sistemului de iluminat public	2015	50000	Viceprimarul	Consiliul Raional Fondul pentru Eficiență Energetică	Serviciul de iluminat public eficient
Obiectivul specific 2.4.	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Eficientizarea energiei termice a	Termoizolarea pereților, a planșeelor de sub acoperișuri	2015 - 2017	2 640 000	Viceprimarul	Consiliul Raional Fondul pentru	3 instituții termoizolate

clădirilor municipale (clădirea primăriei, și edificiile grădinițelor de copii: "Solnișco" și "Luceafărul"	și a subsolurilor				Eficiență Energetică	
	Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC (pachet de sticlă dublă cu straturi termorefectoare Low-E, rame PVC, mecanismele ferestrelor cu diferite posibilități de deschidere – orizontală, verticală, microventilație) l ambele grădinițe	2015 - 2017	800 000	Primarul Directorii instituțiilor preșcolare	Consiliul Raional Fondul pentru Eficiență Energetică	Clădirile ambelor grădinițe au ferestrele și ușile exterioare schimbate
	Schimbarea sistemelor de încălzire utilizând energia regenerabilă	2016-2017	1 500 000	Primarul Directorii instituțiilor preșcolare	Consiliul Raional Fondul pentru Eficiență Energetică	Sistemele de energie schimbate
	Sesiuni de instruire dedicate funcționarilor din primărie, consumatorilor finali cu privire la măsuri de eficiență energetică posibile și la modul lor de implementare	2016-2017	20000	Primarul Directorii instituțiilor preșcolare	Consiliul Raional Fondul pentru Eficiență Energetică	Nr. de persoane instruite
Obiectivul specific 2.5.	Ațiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori

Îmbunătățirea și diversificarea serviciilor de salubritate a orașului Dondușeni	Evaluarea situației privind salubritatea și managementul deșeurilor și elaborarea unui studiu în acest domeniu	2015	18 000	Viceprimarul	Consiliul Raional	Studiu elaborat
	Îmbunătățirea serviciilor de salubritate atât pentru persoanele fizice cât și pentru persoanele juridice	2015	20 000	Viceprimarul	Consiliul local	Serviciile de salubritate îmbunătățite
	Implementarea anuală a programelor de informare a populației privind beneficiile unui oraș curat	2015-2017	5000	Viceprimarul	Consiliul local	Populația informată
	Implementarea unui proiect de colectare separată a deșeurilor și valorificarea acestora	2016-2017	200 000	Primarul	Fondul ecologic de Stat ADR Nord	Proiect implementat
DIRECȚIA STRATEGICĂ 3. ÎMBUNĂȚIREA NIVELULUI DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE AL POPULAȚIEI ORAȘULUI DONDUȘENI						
Obiectivul specific 3.1	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Majorarea volumului de	Elaborarea unui plan de acțiuni de dezvoltare a	Trimestrul I-II, 2015	-	Specialistul de tineret din	Secția Cultură Direcția de	Planul de acțiuni în domeniul culturii dezvoltat

investiții pentru domeniul cultură	culturii populației orașului			cadrul primăriei	Învățăământ/ Consiliul Raional	
	Organizarea activităților culturale în colaborare cu Consiliul Raional/ Secția Cultură: <ul style="list-style-type: none"> • Hramul orașului • Sărbătorile naționale 	2015-2017	300 000	Specialistul de tineret din cadrul primăriei	Secția Cultură Consiliul Raional	Nr. de activități culturale organizate Nr. de proiecte implementate în domeniul culturii Volumul investițiilor pentru proiecte culturale s-au majorat cu cel puțin 20% pentru anul 2016 și 30% pentru 2017
	Implementarea proiectelor în domeniul culturii și sportului pentru: <ul style="list-style-type: none"> • Susținerea și promovarea grupurilor artistice din oraș • Susținerea și promovarea echipelor sportive (echipa de baschet, echipa de fotbal). 	2015-2017	60 000 (contribuții a APL la implementarea proiectelor)	Specialistul de tineret din cadrul primăriei	ONG-uri locale Casa de cultură ADR Nord	Nr. de proiecte înaintate la donatori Nr. de proiecte finanțate de către donator

Obiectivul specific 3.2	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Renovarea și dotarea instituțiilor educativ-culturale cu tehnologii noi informaționale și echipament modern	Proiect de renovare a edificiilor instituțiilor școlare și preșcolare: <ul style="list-style-type: none"> • Schimbarea geamurilor • Asigurarea confortului termic • Amenajarea teritoriului 	2015 – 2017	4 000 000	Directorii instituțiilor școlare și preșcolare	Consiliul Raional Asociațiile Părinților și Pedagogilor Ministerul Educației Banca Mondială UNICEF	Valoarea proiectelor implementate la nivel de fiecare instituție Instituțiile renovate în rezultatul implementării proiectelor
	Inventarierea bazei materiale a instituțiilor școlare și preșcolare și implementarea proiectelor de dotare cu mobilier și echipament modern	2015 – 2017	2 000 000	Directorii instituțiilor școlare și preșcolare	Consiliul Raional Asociațiile Părinților și Pedagogilor Ministerul Educației Banca Mondială UNICEF	Echipamentul și mobilierul procurat
	Implementarea proiectelor de modernizare a	2015 – 2017	600 000	Directorii instituțiilor	Asociațiile Părinților și	Tehnologii moderne implementate

	tehnologiilor educaționale bazate pe comunicații electronice				Pedagogilor Ministerul Educației Banca Mondială UNICEF	Instituțiile publice dispun de cel puțin 50% din echipamentul electronic necesar
	Implementarea unui proiect de renovare și crearea condițiilor necesare în Centrul de creație al copiilor	2015-2017	300 000	Directorul Centrului de creație a copiilor	Ministerul Educației ADR Nord	Centrul de creație renovat și dotat
Obiectivul specific 3.3	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Amenajarea zonelor de odihnă și agrement	Organizarea activităților anuale de salubritate și amenajare a zonelor existente de odihnă (parcul central și scuarurile din cartierele orașului) cu implicarea cetățenilor	2015 – 2017	30000	Viceprimarul	Elevii din clasele superioare ale instituțiilor de învățământ Populația orașului Agenții economici	Număr de acțiuni de salubritate și amenajare a zonelor de agrement organizate Zone de agrement și odihnă amenajate
	Crearea noilor zone de odihnă și agrement în preajma bazinului acvatic din	2015 – 2017	300 000	Primarul	Agenții economici Donatori	2 zone noi de odihnă și agrement amenajate pe teritoriul orașului

	oraș					
	Motivarea agenților economici care prestează servicii de alimentație în amenajarea “cafenelelor si a terenurilor de joaca pentru copii”	2016	-	Primarul Consilierii	Agenți economici	Agenți economici care au diversificat serviciile pentru populație
DIRECȚIA STRATEGICĂ 4. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE PENTRU ASIGURAREA UNUI MANAGEMENT EFICIENT AL SERVICIILOR PUBLICE						
Obiectivul specific 4.1	Ațiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Îmbunătățirea capacităților APL în managementul serviciilor publice	Organizarea unei mese rotunde cu participarea consilierilor și a cetățenilor orașului privind stabilirea mecanismelor de implicare a consilierilor în implementarea politicilor și strategiilor de dezvoltare a orașului Dondușeni	Trimestrul I, 2015	3000	Primarul Secretarul Consiliului local	Consilierii	Nr. de persoane care au participat la masa rotunda
	Organizarea instruirilor privind atribuțiile Primăriei și a Consiliului Local	Trimestrul I, 2015	20000	Primarul Secretarul Consiliului local	ADR Nord	Nr. de instruirii organizate Nr. de persoane participante la instruirii

	Organizarea vizitelor de studii și schimb de experiență cu APL din alte raioane ale republicii și de peste hotare	2015-2016	50000	Primarul Consiliul local	ADR Nord Programe de vecinătate Proiecte transfrontaliere și de cooperare	Nr. vizite de studiu organizate Nr. persoane participante Nr. de proiecte noi implementate în rezultatul schimbului de experiență
Obiectivul specific 4.2	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Asigurarea transparenței decizionale ale APL în rândul populației	Plasarea informației despre activitatea APL pe panourile de informare, pagina web a primăriei, rețelele de socializare	Trimestrul I, 2015	-	Secretarul primăriei Secretarul Consiliului local	Instituțiile publice din oraș	Număr de articole, informații plasate pe panouri, pagina web Număr de vizitatori ai paginii web a primăriei
	Organizarea ședințelor cu grupurile de interes al populației	2015 – 2017	-	Primarul Secretarul primăriei	Grupurile de interes din comunitate	Numărul de ședințe organizate anual Nr. de persoane participante la ședințe
	Organizarea adunărilor de prezentare a Rapoartelor anuale de activitate a APL și a audierilor publice cu cetățenii pe diferite tematici (Strategia de dezvoltare a orașului, proiectul bugetului, etc.)	2015-2017	-	Primarul Secretarul Consiliului local	Comunitatea	Număr de persoane prezente la adunărilor de dare de seama a APL Raportul primarului publicat pe pagina web a Primăriei Audieri publice ale proiectului bugetului

						organizate anual
Obiectivul specific 4.3	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Consolidarea parteneriatului dintre APL și cetățeni	Organizarea instruirilor de promovare a importanții organizațiilor societății civile și rolul parteneriatelor în dezvoltarea locală	2015 -2016	20 000	Secretarul Consiliului local	Centrul Contact Bălți ADR Nord	Cel puțin 2 Asociații obștești create la nivel de oraș
	Organizarea concursurilor de amenajare a străzilor și de implicare activă a cetățenilor în asigurarea curățeniei în oraș	2015 – 2017	30 000	Primarul Secretarul Consiliului local	Consiliul local	Număr de concursuri organizate de primărie anual Număr de agenți economici sau gospodării premiați în rezultatul concursurilor
	Organizarea festivalului “Voluntarul Anului”	2015-2017	45 000	Șeful Casei de Cultură	Consiliul local Instituțiile preuniversitare Consiliul Raional/Secția Cultură	Festivalul organizat anual Număr de persoane implicate anual în activități de voluntariat

DIRECȚIA STRATEGICĂ 5. SPORIREA NIVELULUI DE PARTICIPARE CIVICĂ ȘI RESPONSABILIZARE A POPULAȚIEI						
Obiectivul specific 5.1	Ațiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Implicarea bisericilor în responsabilizarea populației și conștientizarea problemelor comunității	Instituirea unor parteneriate cu instituțiile religioase și implicarea acestora la dezvoltarea comunității	2015 – 2017	-	Primarul	Parohii bisericilor	Număr de acțiuni comunitare organizate de primărie în parteneriat cu instituțiile bisericești
	Monitorizarea implicării instituțiilor religioase în organizarea taberelor de vară pentru copii și tineri	2015 – 2017	-	Primarul	Instituțiile religioase Direcția Generală de Învățământ Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei	Număr de copii beneficiari ai taberelor de vară organizate de către instituțiile religioase
Obiectivul specific 5.2	Ațiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri / Surse de finanțare	Indicatori
Responsabilizarea persoanelor plecate peste hotare față de	Crearea unei baze de date a copiilor părinții cărora sunt plecați peste hotare	2015 – 2017	-	Primarul Secretarul Consiliului local	Consiliul local	Lista copiilor care au rămas fără supraveghere părintească în rezultatul

copii rămași acasă fără supraveghere						plecării părinților peste hotare
	Sesizarea părinților copiilor rămași fără supraveghere părintească pentru a se prezenta la primărie și a asigura sistemul de protecție a copilului	2015-2017	-	Primarul	Instituțiile preuniversitare	Număr de familii care au instituit tutela ca formă de protecție asupra copiilor, părinții cărora pleacă la muncă peste hotare
	Conlucrarea cu toate instituțiile implicate în educația și protecția copiilor în vederea asigurării informării familiilor despre legislația în domeniul protecției copilului	2015-2017	-	Primarul Asistentul social comunitar	Direcția asistență socială și protecție a familiei Instituțiile școlare și preșcolare	Reducerea până la 10% a numărului de copii rămași fără supraveghere părintească
	Dezvoltarea în parteneriat cu Direcția asistență socială și protecție a familiei servicii sociale de prevenire a instituționalizării sau abandonului	2016-2017	300 000	Primarul Asistentul social comunitar	Direcția asistență socială și protecție a familiei Instituțiile școlare și preșcolare	Servicii sociale noi create

7.2 MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

Succesul realizării Strategiei de dezvoltare depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia, de prezența unei coalizări a eforturilor unui parteneriat între societatea civilă și APL. În procesul realizării Planului de Acțiuni vor fi implicați mai mulți actori, fiecare contribuind la implementarea acțiunilor planificate. Aceștia sunt :

1. Administrația publică locală (Consiliul Local, Primarul)
2. Locuitorii orașului
3. Agenții economici
4. Structuri externe (Consiliul raional, Guvernul, Organizațiile internaționale).

Implementarea Strategiei de dezvoltare poate fi divizată convențional în 3 etape:

Aprobarea Strategiei. În cadrul acestei etape Strategia de dezvoltare va fi prezentată locuitorilor la Audierea Publică. După analiza propunerilor și recomandărilor înaintate în timpul și după Audierea publică, Strategia va fi ajustată și ulterior, înaintată Consiliului Local spre adoptare. În perioada următoare, Primăria va coordona elaborarea planurilor de activități anuale privind realizarea Planului de acțiuni 2015-2017.

Implementarea Planului de acțiuni se va efectua prin realizarea acțiunilor (proiectelor). Pentru realizarea unui parteneriat durabil între Primărie, Consiliul local și cetățeni, vor fi instituite Grupuri de Lucru responsabile de pregătirea proiectelor, administrarea și monitorizarea permanentă a mersului implementării proiectelor, supravegherea lucrărilor și plăților pentru lucrările îndeplinite.

Pentru fiecare acțiune, proiect, vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), resurse necesare, responsabili și partenerii, care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

Monitorizarea Strategiei. În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea acțiunilor, proiectelor. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor se va efectua prin intermediul indicatorilor de performanță. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

Procesul de monitorizare a strategiei constă în:

- evaluarea atingerii obiectivelor strategice prin intermediul indicatorilor de progres
- raportarea rezultatelor evaluării.

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de performanță. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

Raportarea implementării Strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor trimestriale către Primărie privind realizarea Planului de acțiuni și a obiectivelor strategice. Anual Primăria va prezenta Consiliului Local raportul de evaluare a implementării Strategiei de Dezvoltare.

7.3 RISCURI ȘI IMPEDIMENTE DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI

Realizarea efectivă a acțiunilor propuse în Strategia de dezvoltare poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării strategiei de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (i) interne și (ii) externe.

Domeniu	Descriere
Riscuri și impedimente interne	
Managementul implementării strategiei	<ul style="list-style-type: none"> • Experiență nesemnificativă în elaborarea, promovarea și gestionarea proiectelor de dezvoltare • Prevalarea intereselor personale • Resurse financiare limitate • Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea • Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților • Lipsa de experiență a structurilor societății civile, la nivel de oraș nu este înregistrat nici o asociație obștească • Neimplicarea partenerilor internaționali
Dezvoltarea economică	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale
Social	<ul style="list-style-type: none"> • Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale • Pauperizarea continuă a populației • Imigrarea forței de muncă
Mediu	<ul style="list-style-type: none"> • Populație neconștientizată privind efectele poluarea mediului
Riscuri și impedimente externe	
Cadrul politico-juridic	<ul style="list-style-type: none"> • Instabilitatea cursului politic • Contradicția și instabilitatea legislației în vigoare
Relații parteneri externi	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale • Neimplicarea partenerilor internaționali
Starea economiei	<ul style="list-style-type: none"> • Potențial investițional redus • Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare • Infrastructură de afaceri nedezvoltată.

7.4 FIȘELE DE PROIECT

Fișa de proiect 1

1.	Denumirea localității:	Or. Dondușeni
2.	Denumirea proiectului:	Renovarea străzii Frunze
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	Drumul este nefinisat: 50% asfalt deteriorat, iar 50% în variantă albă. Aceasta îngreunează accesul locuitorilor la instituțiile din zonă.
4.	Obiectivul general:	Construcția drumului în variantă asfalt și amenajarea acestuia.
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proiectarea drumului. 2. Finisarea în variantă asfalt a 2,3 km drum. 3. Construcția canalelor de scurgere. 4. Trotuarele și acostamentele amenajate corespunzător.
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	<ul style="list-style-type: none"> - Proiectul drumului este elaborat; - 2,3 km drum asfaltate; - Canale de scurgere construire pe ambele părți ale drumului; - Trotuarele și acostamentele sunt amenajate corespunzător; - Populația are acces mai bun la instituțiile amplasate în regiune; - Locuitorii din regiune am acces mai bun la centrul orașului; - Calitatea vieții locuitorilor din regiune este mai bună.
7.	Partenerii posibili:	Consiliul raional
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	2,5 mln lei
9.	Oportunități de finanțare:	Consiliul Raional, ADRN
10.	Perioada de implementare:	Mai – Septembrie 2016

Fișa de proiect 2

1.	Denumirea localității:	Or. Donușeni
2.	Denumirea proiectului:	Stația de purificare a apelor reziduale
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	Prelucrarea apelor reziduale nu corespunde normelor sanitare
4.	Obiectivul general:	Finisarea și punerea în funcțiune a stației de purificare a apelor reziduale din or. Donușeni
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Procurarea și instalarea utilajului tehnologic. 2. Instruirea personalului tehnic. 3. Conectarea a încă 150 gospodării la sistemul de canalizare.
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	<ul style="list-style-type: none"> - Utilajul tehnic este procurat și instalat. - Personalul tehnic cunoaște cum să opereze cu utilajul tehnic. - Capacitatea de purificare a stației este de 300 m³ apă pe zi. - Numărul gospodăriilor conectate la sistemul de canalizare s-a majorat cu 150. - Calitatea apelor purificate corespunde normelor sanitare. - Locuitorii vor beneficia de un mediu mai ecologic.
7.	Partenerii posibili:	Consiliul raional
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	8,6 mln lei
9.	Oportunități de finanțare:	Fondul ecologic, Consiliul raional
10.	Perioada de implementare:	Martie – Iulie 2015

Fișa de proiect 3

1.	Denumirea localității:	Or. Dondușeni
2.	Denumirea proiectului:	Fondul pentru întreprinderi „Dondușeni”
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	Accesul redus al tinerilor la mecanisme de finanțare pentru inițierea unei afaceri
4.	Obiectivul general:	Crearea unui fond de împrumut a noilor întreprinderi din or. Dondușeni
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Înregistrarea oficială a fondului și desemnarea organelor de conducere. 2. Capitalul fondului de minim 2 mln lei. 3. Acordarea de împrumuturi la minim 4 întreprinderi în primul an de activitate. 4. Creșterea încrederii populației în mecanismele de finanțare a afacerilor.
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	<ul style="list-style-type: none"> - Un fond de împrumut creat; - Capitalul fondului de minim 2 mln lei; - 4 întreprinderi împrumutate în primul an de activitate; - Numărul doritorilor de ași lansa o afacere este în creștere; - Ridicarea nivelului de cultură antreprenorială în rîndurile populației.
7.	Partenerii posibili:	Consiliul raional, asociațiile obștești
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	2,1 mln lei
9.	Oportunități de finanțare:	ODIMM, PNAET, USAID
10.	Perioada de implementare:	Aprilie – Septembrie 2016

Fișa de proiect 4

1.	Denumirea localității:	Or. Donușeni
2.	Denumirea proiectului:	Renovarea instituțiilor de cultură
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	Lipsa sistemului de încălzire în clădirile bibliotecii raionale
4.	Obiectivul general:	Asigurarea confortului termic în biblioteca raională pe timp de iarnă
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izolarea termică a clădirilor. 2. Instalarea sistemului de încălzire. 3. Schimbarea geamurilor învechite.
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	<ul style="list-style-type: none"> - 50 geamuri schimbate; - Sistemul de încălzire instalat; - Asigurarea confortului termic pe timp de iarnă; - Ridicarea nivelului serviciilor prestate populației.
7.	Partenerii posibili:	Consiliul raional, Agenții economici locali
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	200 mii lei
9.	Oportunități de finanțare:	Ministerul Culturii, FISM, ADRN
10.	Perioada de implementare:	Martie – Noiembrie 2015

Fișa de proiect 5

1.	Denumirea localității:	Or. Donușeni
2.	Denumirea proiectului:	Împreună pentru un trai mai bun
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	Pasivitatea civică a populației
4.	Obiectivul general:	Acordarea de facilități în conectarea la sistemele de canalizare și apă celor mai activi cetățeni
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea o dată pe an a concursului „Cel mai activ cetățean”. 2. Premiera a câte 10 gospodării anual.
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	<ul style="list-style-type: none"> - 3 concursuri anuale organizate; - Facilitarea conectării la apeduct a 20 gospodării; - Facilitarea conectării la sistemul de canalizare a 10 gospodării; - Motivarea mai multor cetățeni de a se implica în viața socială a orașului; - Sporirea activismului civil al populației.
7.	Partenerii posibili:	Consiliul raional, ÎM „Apă Canal”
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	100 mii lei
9.	Oportunități de finanțare:	USAID, Consiliul Raional
10.	Perioada de implementare:	2015 - 2017

Fișa de proiect 6

1.	Denumirea localității:	Or. Donușeni
2.	Denumirea proiectului:	Instituții educaționale moderne
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	Necorespunderea calității procesului de învățămînt cu standardele de eficiență
4.	Obiectivul general:	Dotarea instituțiilor de învățămînt cu TIC și echipament modern
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Procurarea a 36 calculatoare pentru instituțiile de învățămînt. 2. Procurarea a 5 proiectoare multimedia. 3. Conectarea tuturor claselor din instituțiile educaționale la internet.
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	<ul style="list-style-type: none"> - 3 licee au primit cîte 10 calculatoare; - 2 grădinițe au primit cîte 3 calculatoare; - 5 instituții de învățămînt au primit cîte un proiector multimedia; - Toate sălile de studii sunt conectate la internet; - Sporirea motivației elevilor de a învăța cu ajutorul TIC; - Ridicarea calității procesului de învățămînt la standardele de eficiență.
7.	Partenerii posibili:	Consiliul raional, Moldtelecom
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	200 mii lei
9.	Oportunități de finanțare:	Ministerul Educației, FISM, USAID
10.	Perioada de implementare:	Septembrie 2015 – Mai 2016